Ушбу сонда:
2 «РАҲБАРГА ЁҚМАДИ, ИШДАН БЎШАТИЛДИ...»
3 СПОРТ — СОҒЛОМ АВЛОД ХИЗМАТИДА
4 *Муҳокама учун мавзу* ҚИШЛОҚНИНГ ЧИРОЙЛИ АЁЛИ

ISHONCH

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

2004 йил 3 апрел, шанба № 56 (1689)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

ЎЗБЕКИСТОН ФУҚАРОЛАРИ ТИНЧЛИК ВА ОСОЙИШТАЛИК ТАРАФДОРИ

Сўнгги кунларда террорчиларнинг жиноий ҳаракатлари оқибатида халқимизнинг осойишталиги бузилди. «Ижтимоий фикр» жамоатчилик фикрини ўрганиш маркази рўй берган воқеалар, давлатимизда хавфсизликни мустаҳкамлаш ва террорчиликка қарши кураш бўйича кўрилаётган чораларга фуқароларнинг муносабатини аниқлаш мақсадида аҳоли ўртасида тезкор сўров ўтказди.

Унда турли этник ва диний гуруҳларга мансуб фуқаролар иштирок этди.

Сўров натижалари фуқароларимизнинг ёвуз кучлар бизнинг мустақиллигимизга, тинчлик ва барқарорлигимизга рахна солиш учун уринаётгани ҳақидаги фикрини намойиш этди (98,9 фоиз).

«Сизнинг фикрингизча, террорчилик ҳаракатлари ташкилотчиларининг мақсади нима?» деган саволга кўпчилик (90 фоиздан ортиқ) террорчилар ва уларнинг ташкилотчилари жамиятимиз тинчлигини бузишни, одамларда саросима уйғотиш ва мамлакатимизда амалга оширилаётган ислоҳотларга ишончни йўқотишни мақсад қилган, деб жавоб берди.

Сўров натижалари шуни кўрсатдики, аксарият фуқароларимиз (99,6 фоиз) мамлакат раҳбариятининг хавфсизликни мустаҳкамлаш ва террорчиликка қарши курашни кучайтиришга қаратилган чораларини қўллаб-қувватламоқда. Бундан ташқари, улар давлат аҳолини муҳофаза қилиш ва тинчлик ҳамда осойишталикни мустаҳкамлаш учун барча ишларни амалга ошираётганига ишонч ҳосил қилган.

Шу билан бирга, аҳоли ўртасида ҳушёрлик ва мамлакатда тинчлик ҳамда барқарорликни сақлаш учун фуқаролик масъулиятини ошириш зарурлиги таъкидланган.

«Ижтимоий фикр» маркази материаллари асосида ЎзА мухбири А.ИВАНОВА тайёрлади.

ЁВУЗ КУЧЛАР НИЯТИГА ЕТОЛМАЙДИ

Тошкент шаҳри ва Бухоро вилоятида содир этилган террорчилик хуружлари муносабати билан Мирзо Ғолиб маҳалласида йиғилиш бўлиб ўтди.

Унда сўзга чиққанлар содир этилган мудҳиш террорчилик ҳаракатлари мамлакатимиз хотин-қизлари қалбини ҳам ларзага солганини таъкидладилар. Бу воқеалар тинч ва осуда ҳаётимизни кўролмайдиган ёвуз кучларнинг эл-юртимиз осойишталигини бузиб, одамлар юрагига ғулғула солиш, эзгу ва хайрли ишларимизга тўсиқ қўйишга қаратилган. Лекин улар бу манфур ниятларига ҳеч қачон эришолмайди.

Бундай вазиятда халқимиз Юртбошимиз атрофида жипслашиб, террорчилар ҳаракатларига қарши ўзининг аҳиллиги, огоҳлиги ва ҳушёрлиги билан муносиб жавоб беради, деб таъкидланди. Зеро, аҳил ва иноқ, бир мақсад сари қатъий турган халқни ҳеч қандай куч енга олмайди.

Йиғилишда Президентимиз Ислом Каримовнинг Ўзбекистон телевидениесига берган интервьюсида истиқлолимизни янада мустаҳкамлаш, аҳоли, айниқса, ёшлар қалби ва онгига Ватанга, халққа меҳр-муҳаббат туйғуларини сингдириш борасида қўйилган вазифаларни амалга оширишда хотин-қизлар ташкилотлари, маҳаллалар фаоллари олдида турган вазифалар режаси белгилаб олинди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, Ўзбекистон хотин-қизлар қўмитаси раиси С.Иномова сўзга чиқди.

(ЎзА)

ЖУРНАЛИСТЛАР УЧУН БРИФИНГ

Республика Бош прокуратурасида хорижий ва мамлакатимиз оммавий ахборот воситалари вакиллари учун брифинг бўлиб ўтди.

Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори Рашид Қодиров март ойининг охирида Тошкент шаҳри ва Бухоро вилоятида содир этилган террорчилик хуружларини текшириш бўйича олиб борилаётган ишлар билан таништирди. У таъкидладики, барча воқеалар бўйича жиноий ишлар қўзғатилган ва тергов олиб борилмоқда. Тезкор қидирув маълумотлари асосида ҳуқуқ-тартибот органлари томонидан террорчилик актларига дахлдор шахсларни аниқ-

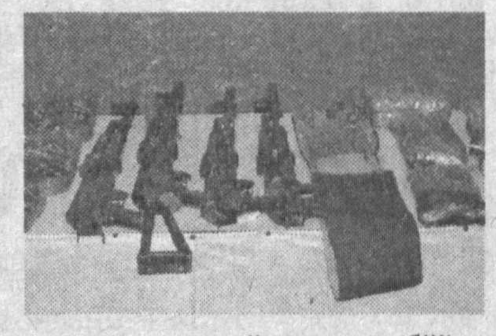

лаш, топиш ва қўлга олиш бўйича зарур чоралар кўрилмоқда.

Сўнгги кунлардаги террорчиликка алоқадор воқеалардан бири -Бухоро вилоятининг Ромитан туманида 1 апрел куни рўй берган ҳодиса тафсилотлари маълум қилинди. Хусусан, Фароғат Акромова ўз уйида қўлбола портлаш мосламасини ишга туширган. Натижада у оғир жароҳат олиб, касалхонага ёткизилган, 10 ёшли Зарина Саидова эса портлаш содир бўлган жойда ҳалок бўлган, бошқа жабрланганлар йўқ. Аниқланишича, Акромова 28 март куни шу тумандаги Раззоқовлар уйида рўй берган портлаш пайтида ҳалок бўлган Бобур Омоновнинг беваси, Саидова эса унинг синглиси экан.

Текшириш давомида террорчиларнинг ёвузликларига оид бошқа фактлар ҳам аниқланмоқда. Хусусан, жиноятчиларнинг ўзлари томонидан ясалган портлаш мосламаларининг портлаши туфайли ҳамда махсус операциялар давомида 33 нафар террорчи йўқ қилинган, улардан етти нафари аёллардир.

Бугунги кунда террорчиликка дахлдорликда гумон қилинаётган 19 киши қўлга олинган, уларнинг тўрт нафари хотин-қизлардир. Уларни қўлга олиш пайтида жиноят жойида шахсни тасдиқловчи кўп миқдордаги қалбаки ҳужжатлар топилди. Ҳужжатларнинг қаерда тайёрлангани синчковлик билан ўрганилмоқда.

Террорчиларнинг қурол-яроғ арсеналида 55 дона қўлбола портлаш мосламаси, алюмин кукуни, аммиак селитраси аралашмаси солинган 72 та ярим литрли пластмасса идиш, қўлбола портлатиш мосламасини тайёрлаш учун мўлжалланган компонентлар: 271 та электродетонатор, 210 та микросхема, 64 та тумблер-переключатель, 300 метр сим, 8 та СВ-4 қўлбола портлатиш мосламаси заряди, 30 килограммдан ортиқ болт, гайка, шайба, зўлдир ва бошқа металл буюмлар, шунингдек, портла-

тиш мосламаларини ясашга оид зарур йўриқномалар топилган.

Бундан ташқари, 2 тоннадан ортиқ алюмин кукуни, аммиак селитраси ва уларнинг аралашмаси, 7 та «Калашников» автомати, 11 та турли русумдаги пистолет, автомат ва пистолетлар учун 2 мингта жан-

говар ўқлар, 2 та жанговар граната топилган.

Ана шу буюмларнинг келиб чиқиши ҳамда портловчи моддалар таркиби бўйича криминалистик экспертизалар ўтказилмоқда. Шу билан бирга, қўлга олинган диний адабиётлар қайси ақидапарастлик диний оқимга мансублиги мутахассислар томонидан ўрганилмоқда.

Бош прокурор тергов жараёнида ушбу ёвузликлар уюшган ягона жиноий марказ орқали бошқариладиган жиноий гуруҳ томонидан содир этилганлиги ишончли далиллар асосида аниқланганлигини маълум қилди. Мазкур гуруҳ аъзоларининг аксарияти республикамиздан ташқарида жанговар тайёргарликдан ўтган. Булар Ўзбекистондаги террорчилик ҳаракатлари халқаро террорчилик ташкилотлари томонидан содир этилган, дейишга асос бўлади.

Бош прокурор тергов жараёни хусусида журналистлар ва жамоатчилик мунтазам равишда хабардор қилиб борилишини қайд этди.

(ЎзА)

ЮРТ КОРИГА ЯРАГАН ЎҒЛОН

Мардлик — мангулик

Баҳор кезлари Қибрай туманининг қишлоқлари, далаю яйловлари яшнаб-яшариб кетади. Олислардан эсаётган сабо гулу чечаклар ҳидини димоққа уфуради. Бу ернинг одамлари ҳақиқий миришкор, уста боғбон. Айни пайтда ғоятда ориятли, ғурурли. Авлоддан-авлодга ўтиб келаётган анъаналар, меҳнатга эрта кўнгил қўйиш ўғил-қизларни чиниқтиради, соғлом, бақувват бўлиб ўсишларини таъминлайди. Ёшу қари иззатини жойига қўядиган тиниб-тинчимас инсон Мирзабек аканинг ҳаёти, фарзандларининг одамохунлиги, паҳлавонкелбатлиги, кўпнинг ишига камарбасталигига ҳавас қилишади. Айниқса, тўнғич фарзанди Зоитбек бошқача чиқди. Камгап, ўта тиришқоқ, мақсад сари дадил интиладиган йигитни барча ёқтирарди. Қишлоқда, оилада бирон муаммо туғилса, кимнингдир мушкулини осон этишга тўғри келса, Зоитбек биринчилардан бўлиб ёрдамга шошиларди.

У Чинобод фуқаролик йиғини, «Ўткир» маҳалласида вояга етди. Мактабни муваффақиятли тугатгач, ҳарбий хизматга отланди. 1993 йилдан орзу қилгани – Тошкент шаҳар ИИББнинг ППХ-2 ротасида милиционер сифатида фаолият кўрсата бошлади. Муайян вақт ўтгач, Қибрай тумани ИИБ ҳузуридаги қўриқлаш бўлимига ўтказилди. Хизмат давомида ғоятда ҳушёр, интизомли, қатъиятли ходим сифатида касбдошларига ўрнак бўлди. Унинг орзулари кўп эди. 15 майда қирқ ёшга тўламан, дўстларимни, қишлоқдошларимни катта даврага таклиф этаман, дея ният қилганди. Бироқ ниятига етолмади. Ўттизинчи мартга ўтар кечаси жасур милиция ходими ўз хизмат вазифасини ўтаётган пайтда ярамас террорчилар билан тўқнашув бўлди. Шунда Зоитбек мардлик кўрсатиб, ёвузларнинг додини берди. Бироқ, афсуски, олишувда ҳалок бўлди.

Ҳеч кимга фарзанд доғини кўрсатмасин. Отаси Мирзабек ака билан суҳбатлашар эканмиз унинг нақадар изтироб чекаётганлигини кўриб эзилдик.

– Уч нафар фарзандини, рафиқасини қандай овутишни билмай икки карра куюнаман, - дейди у. – Бироқ кўнгилга таскин берадигани фарзандим шу муқаддас заминимизни ярамас террорчилардан тозалашда жасурлик кўрсатиб, мардларча ҳалок бўлди. Унинг жасорати, ажойиб фазилатлари бошқаларга намуна бўлади.

Шу куни бутун туман аҳли номини зўр ҳурмат билан тилга олаётган Зоитбек Аҳмедовнинг ўқитувчиси Кулчатой Тостанбоева, қадрдон дўстларидан Пўлат Бегимбетовлар билан суҳбатда бўлдик. Беихтиёр муаллима дил сўзларини ифода этди.

– Зоитбек ёшлигидан ўзини ҳаётга шайлади. Жисмоний тарбия, спорт билан алоҳида шуғулланди. Оғир меҳнатдан қочмасди. Худойим бу йигитга кўп нарсани ато қилганди. Қишлоғимизда осуда ҳаётни таъминлаш, ёшларни анъаналарга муносиб равишда тарбиялашга катта ҳисса қўшди. Ёдимда унинг саъй-ҳаракати билан боқувчисини йўқотган муштипар онанинг уйи таъмирдан чиқарилганди. Кўпнинг дуосини олган, қишлоғимиз файзи бўлган инсон орамизда энди йўқ. Лекин унинг номи барча-барчани улуғ ишларга руҳлантириб туради. Мен ўз ўқувчим билан фахрланаман!

Ким билан фикрлашмайлик, марҳум милиция ходими ҳақида тўлқинланиб, зўр ҳаяжон, айни пайтда чуқур ҳурмат билан ҳикоя қилардилар. Айниқса, 80 ёшли Нормирза отанинг сўзлари барчани ғоятда таъсирлантирди.

– Бир киши ўзига қадрдон бўлиб қолган туясини йўқотиб қўйибди, - дея сўзлай кетди нуроний. – Излай-излай уни бошқа бир инсон овулидан топибди. Бироқ, туя ниҳоятда чиройли бўлганлиги учун хонадон соҳиби уни бериб юборгиси келмасди. Охири, ўйлай-ўйлай: майли, агар туя ҳақиқий сеники эканлигини исботлай олсанг, олиб кетавер, дебди. Шунда жониворнинг эгаси: бунинг учун туяни сўямиз, унинг жигарида чандиқ бор. Уни кўргач гапим ростлигига ишонч ҳосил қиласиз. Ютсам ўнта туя сиздан, дебди. Уй эгаси ўйлай-ўйлай рози бўлибди. Қарангки, ҳақиқатан ҳам туянинг жигарида тангадек чандиқ бор экан. Маълум бўлишича, бултур кузда унинг бўталоғи нобуд бўлган экан... Туя-ку бир жонзот. Энди Аҳмедовлар оиласининг ҳолатини ўзингиз билиб олаверинг.

Ҳа, ота учун кўзини қувнатиб юрган суянчиғидан айрилиш ғоятда оғир. Бироқ, ҳаётда Зоитбек каби мард, жасур ўғлонлар бор экан, Ватанимиз осмони мусаффо, ҳаётимиз тинч-осуда ўтади. Асл ўғлонлар юрт корига ҳамиша камарбастадирлар.

Абдулҳай ЮНУСОВ, Ҳикматуллоҳ ҚОДИРОВ, «Ишонч» мухбирлари

МАХСУС ДАСТУР АСОСИДА

Европа Иттифоқининг Оролбўйи аҳолиси саломатлигини мустаҳкамлашга қаратилган махсус дастурига мувофиқ Нукус шаҳри, Беруний, Амударё, Қўнғирот, Мўйноқ ва Чимбой туманларининг тиббиёт ходимлари замонавий усулда ташхис қўйиш ва даволаш бўйича махсус курсларда ўқитилди. Клиника, ташхис ва санитария-эпидемиология назорат марказига қарашли лабораториялари эса 200 минг евролик замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланди.

Лойиҳа бўйича ишлар қизғин давом этмоқда.

Республика Геология ва минерал ресурслар Давлат қўмитаси тасарруфидаги «Самарқанд геологи» корхонаси жамоаси ер бағридан руда заҳираларини топиш ва унинг бойлигини аниқлаб беришда яхши натижаларга эришмоқда.

– Қўшработдаги Гужумсой ва Чорметан, Ғаллаоролдаги Жанубий ва Маржонбулоқ руда конларидаги олтин заҳиралари ўзининг сифати билан ажралиб туради, - дейди «Самарқанд геологи» корхонаси раҳбари Мусин Каримов. – Эътиборли томони, шу йилнинг ўтган уч ойида қўшработлик геологлар 320 миллион сўмлик иш бажардилар.

Суратда: экскаватор машинисти Носир Қўзиев.

Т.НОРҚУЛОВ (ЎзА) олган сурат

ПРЕЗИДЕНТНИНГ ТЕЛЕФОН ОРҚАЛИ МУЛОҚОТЛАРИ

Шу йил 1 апрелда Президент Ислом Каримов НАТО Бош котиби Яап де Хооп Схеффер билан телефон орқали мулоқотда бўлди.

НАТО Бош котиби мазкур халқаро ташкилотга аъзо давлатлар раҳбарлари номидан Ўзбекистон билан ҳамжиҳатлигини таъкидлаб, террорчилик ҳаракатлари оқибатида ҳалок бўлганлар ва жабр чекканларнинг оила аъзоларига ҳамдардлик билдирди.

Мулоқот чоғида минтақадаги вазият юзасидан ҳам фикр алмашилди. Асосий эътибор Афғонистондаги вазиятга қаратилди. Афғонистонда АЙСЕФ операциясини амалга ошириш бўйича Ўзбекистон билан ҳамкорлик масалалари муҳокама этилди.

* * *

2 апрел куни Ўзбекистон Республикаси Президентининг Америка Қўшма Штатлари Президенти Жорж Буш билан телефон орқали суҳбати бўлиб ўтди. АҚШ Президенти террорчилик ҳаракатлари қурбонлари оила аъзоларига ҳамдардлик билдирди ва Ўзбекистон халқини қўллаб-қувватлашини таъкидлади.

Жорж Буш Ўзбекистондаги террорчилик хуружлари халқаро террорчилик жиноятларининг узвий қисми, яъни бир кўриниши эканлигини қайд этди.

Бегуноҳ қурбонлар бўлишига йўл қўймаслик юзасидан зарур чора-тадбирлар кўриш ва бу борада барча юридик меъёрларга қатъий амал қилиш лозимлиги таъкидланди.

АҚШ Президенти мазкур жиноятлар фош этилишига ва айбдорлар суд олдида жавоб беришига қатъий ишонч билдирди.

ЧУҚУР ҲАМДАРДЛИК

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Президент жаноблари,

Яқинда Ўзбекистонни қайғуга солган қатор террорчилик ҳаракатлари тўғрисидаги хабарни қайғу билан қабул қилдим. Ушбу оғир дамларда Сизга ва бутун ўзбек халқига, ҳалок бўлганларнинг қариндош-уруғлари ва яқинларига чин юракдан таъзияларимни йўллайман.

Франция ҳам терроризмдан жабр кўрган, шу боис у сизларнинг бундай офатга қарши курашингиз билан бирдамлигини изҳор қилади. Сиз ўзингиз таъкидлаганингиздек, «қора кучлар» Ўзбекистонни ўзи танлаб олган йўлдан, сиёсий ислоҳотларни давом эттириш ва ижтимоий адолатни мустаҳкамлаш йўлидан четга чиқара олмаслиги муҳимдир.

Президент жаноблари, Сизга бўлган юксак эҳтиромимни қабул қилгайсиз.

Жак ШИРАК,
Франция Республикаси Президенти

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Жаноби Олийлари,

Тошкентда ва Бухоро вилоятида содир этилган террорчилик ҳаракатлари натижасида бегуноҳ фуқаролардан 19 киши ҳалок бўлгани ва кўп одамлар жароҳатланганлиги муносабати билан болгар халқи ва шахсан ўз номимдан Сизга чин юракдан ғоят чуқур ҳамдардлик изҳор этаман.

Болгария Республикаси ана шу жиноятларни қатъиян қоралайди. Бундай жиноятлар халқаро терроризмга қарши курашда яна ҳам кўпроқ жипслашган ҳолда ҳамкорлик қилиш ва терроризмга қарши коалициянинг куч-ғайратларини мувофиқлаштириш зарурлигига ишончимизни мустаҳкамлайди.

Ҳалок бўлганлар ва азият чекканларнинг оилалари ҳамда яқинларига бизнинг таъзия ва ҳамдардлигимизни етказишингизни сўрайман.

Георги ПАРВАНОВ,
Болгария Республикаси Президенти

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич,

Тошкент ва Бухоро вилоятида содир этилган террорчилик ҳаракатлари кўплаб кишиларнинг қурбон бўлишига олиб келганлиги муносабати билан Украина халқи ва шахсан ўз номимдан чин юракдан йўллаётган чуқур ҳамдардлигимизни қабул қилгайсиз.

Шафқатсиз ва сурбетларча қилинган бундай қонли жиноят Украинанинг ҳар бир фуқароси қалбида қаҳр-ғазаб уйғотмоқда. Шуни таъкидлашни истардимки, биз жаҳон ҳамжамиятининг терроризмга қарши курашга қаратилган саъй-ҳаракатларини қатъий равишда қўллаб-қувватлаймиз. Ҳеч шубҳа йўқки, бугунги кунда терроризм халқаро хавфсизликка бутун дунё миқёсида таҳдид солмоқда.

Шу оғир дамларда украин халқи дўст Ўзбекистон халқи билан бирга қайғудадир.

Ҳалок бўлганлар ҳамда азият чекканларнинг қариндош-уруғлари ва яқинларига менинг чин юракдан билдирган ҳамдардлик сўзларимни етказишингизни сўрайман.

Чуқур ҳурмат билан,

Леонид КУЧМА,
Украина Президенти

* * *

Шанхай ҳамкорлик ташкилоти Ижрочи котиби Чжан Дэгуаннинг Ўзбекистондаги террорчилик ҳаракатлари хусусида берган баёноти

Шанхай ҳамкорлик ташкилотига аъзо давлатлардан бири -Ўзбекистон Республикасининг Тошкент шаҳри ва Бухоро вилоятида март ойининг охирларида рўй берган қатор террорчилик ҳаракатлари одамларнинг қурбон бўлишига олиб келди. Мен ана шу террорчилик хуружларини қатъиян қоралаб, азият чекканларга, ҳалок бўлганларнинг қариндош-уруғлари ва яқинларига чуқур ҳамдардлик изҳор этаман.

Ушбу террорчилик ҳаракатлари яна бир бор шуни тасдиқламоқдаки, ҳозирги вақтда терроризм, сепаратизм ва экстремизм кучлари мазкур минтақага ҳамон хавф-хатар солиб турган асосий кучлар бўлиб қолмоқда. Шанхай ҳамкорлик ташкилоти Ўзбекистон ҳукуматининг терроризмга қарши курашга ва мамлакат ичкарисида барқарорликни таъминлашга қаратилган саъй-ҳаракатларини қўллаб-қувватлайди, халқаро ҳамжамият билан баҳамжиҳат ҳаракат ва ҳамкорликни мустаҳкамлайди, минтақада ва бутун дунёда тинчлик ҳамда барқарорликни биргаликдаги куч-ғайратлар билан таъминлаш мақсадида «учта ёвуз куч»га қарши қатъий кураш олиб бораверади.

* * *

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Жаноби Олийларига

Муҳтарам Ислом Абдуғаниевич,

Содир этилган террорчилик ҳаракатлари муносабати билан ҳалок бўлганларнинг оилаларига ҳамда Ўзбекистон халқига беларус халқи ва шахсан ўз номимдан чуқур ҳамдардлик изҳор қиламан.

Ҳар қандай зўравонлик тинчликка хавф туғдиради. Терроризмнинг барча кўринишларини таг-томири билан тугатиш учун халқаро ҳамжамиятни жипслаштириш зарур бўлади.

Ишончим комилки, ана шу ножоиз ёвузликларнинг ташкилотчилари ва ижрочилари қилмишларига яраша жазоланадилар.

Эҳтиром ила,

Александр ЛУКАШЕНКО,
Беларус Республикаси Президенти

Жамоа шартномалари қандай бажарилмоқда

МАОШ САҚЛАНГАН ҲОЛДА ҚЎШИМЧА ТАЪТИЛ

Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, касаба уюшмалари иш услуби ҳам ўзгариб, ташаббусга кенг ўрин берилди. Натижада республикамиздаги энг оммавий жамоат ташкилотининг меҳнаткашлар ғамхўрлиги йўлидаги фаолият доираси кенгайди.

Мухбиримизнинг Ўзбекистон алоқа ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитасининг раиси Тоҳир Назаржонов билан қилган суҳбатининг мавзуси ҳам шу ҳақда бўлди.

- Дарҳақиқат, иқтисодий соҳада ва жамоатчилик ҳаётидаги эркинлаштириш шароитида иш берувчилар ва ходимлар ўртасидаги ўзаро муносабатларнинг тамойиллари тубдан ўзгариб бормоқда. Шундай шароитда касаба уюшмаларининг асосий вазифаси аъзоларнинг меҳнат, ижтимоий-иқтисодий ҳамда ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилишдир. Чунки ҳар бир инсон ўзига кўрсатилаётган ғамхўрликни ҳис этса, бажарётган ишининг салмоғи, сифати ошади. Бунда раҳбарият ва касаба уюшма қўмитаси ўртасида имзоланадиган жамоа келишувлари ҳамда шартномалар қўл келади. Чунки мазкур ҳужжатда корхонадан тортиб, то тармоқ миқёсигача бўладиган муносабатлар қамраб олинади. Бугунги кунда меҳнатга ҳақ тўлаш нормалари, тизими ва миқдори, ходимлар учун кафолат ва имтиёзлар айнан шу ҳужжатда ўз аксини топмоқда. Шунингдек, унда меҳнат муҳофазасига маблағ ажратиш, хавфсиз иш шароитини яратиш ва бошқа масалаларга бағишланган махсус бандлар ҳам мавжуд.

Ўзбекистон алоқа ва ахборотлаштириш агентлиги, «Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси, «Ўзбекистон почтаси» ҳамда «Матбуот тарқатувчи» Давлат акциядорлик компаниялари билан Марказий қўмита ўртасида келишувлар, корхона ва ташкилотларда жамоа шартномалари тузилган. Натижада 99,7 фоиз тармоқ ходимлари жамоа шартномаларида кўзда тутилган турли имтиёзлардан фойдаланишмоқда. Шу ўринда, бу имтиёзлар нималардан иборат, деган савол туғилиши табиий. Масалан, меҳнат таътили қонунда 15 кун этиб белгиланган. Келишувларда эса у 18 иш кунга узайтирилган. Бунга зарарли, оғир ва бошқа меҳнат шароитлари учун бериладиган қўшимча таътил кирмайди. Ходимларнинг оилавий шароитига кўра бир кундан беш кунгача иш ҳақи сақланган ҳолда қўшимча таътил ҳам берилмоқда. Ойлик маошда ҳам тармоқ меҳнаткашлари имтиёзга эгадирлар. Ҳар бир ходим ойига 530 сўм аъзолик бадали тўлаган ҳолда, қўшимча 20 минг 700 сўм ҳақ олмоқда.

Эътиборли томони шундаки, жойлардаги жамоа шартномаларида акс этган имтиёзлар келишувларда белгиланганидан кам бўлиши мумкин эмас. Маошнинг шу даражадан юқори бўлиши ҳамда қўшимча имтиёзлар бериш корхонанинг ихтиёрида.

- Демак келишувлар қанчалик мукаммал ва имтиёзларга бой бўлса, жамоа шартномалари ҳам тўлақонли тузилар эканда.

- Ҳа, албатта. Лекин келишувларни ишлаб чиқиш жараёнида агентликнинг ҳамда компанияларнинг имкониятлари синчиклаб ўрганиб чиқилади. Имтиёзлар эса имкониятдан келиб чиққан ҳолда белгиланади. Шунингдек, жойлардаги жамоа шартномаларининг бажарилиши йил давомида камида икки марта муҳокама этиб борилмоқда. Марказий қўмита йилнинг ҳар чорагида ўртача иш ҳақининг қабул қилинган даражага етказилишини таҳлил этиб боради. Натижалар эса компанияларнинг раҳбарларига тегишли чора кўриш учун тақдим этилади.

Шу ўринда таъкидлаш жоизки, ҳар бир инсон ўзга бир олам. Корхона раҳбари, иш берувчи агар узоқни кўзлаган бўлса, аввало ишловчилар кайфияти, орзу интилишларидан бохабар бўлади. Одамлар ўзларига бош бўлган кишининг омилкор, уддабурон, айни пайтда бир сўзли эканлигига ишонч ҳосил қилганларидан сўнггина унга эргашадилар. Замон ўзгарди. Энди ходимларни қуруқ ваъдалар билан алдаб бўлмайди. Улар биздан ҳамиша амалий ҳаракатларни кутадилар. Фикримча жамоадаги муҳит, шаклланаётган хайрли ҳаракатлар, ташаббуслар билан қизиқиб бориш, лозим бўлганида уларни қўллаб-қувватлаш ғоятда муҳим. Ишчи-хизматчилардан йироқлашиб қолган, маданий-маиший шароитлар билан унча қизиқмайдиган етакчилар кўп нарсани йўқотишади. Буни тушуниб етганларида эса афсуски, кеч бўлади. Шу боис жамоа шартномаларининг бажарилишини, муҳокама этиш туман ва шаҳар электр ва почта алоқалари бўлинмаларида, участкаларида, цехларида муттасил равишда амалга оширилмоқда. Ўтган йили жамоа шартномаларининг бажарилиши барча корхона ташкилотларининг йиғилишларида, келишувлар ижроси эса акциядорлик компаниялари Директорлар кенгаши ва Марказий қўмита раёсатининг қўшма мажлисларида муҳокама этиб борилди. Шу ҳаракатлар натижасида келишувлар ва жамоа шартномаларида қабул қилинган икки томонлама мажбуриятларнинг бажарилиши 99,4 фоизни ташкил этди. Ўртача ойлик 53,7 минг сўмга етди. Бу борада «Бухоротелеком», «Тошкенттелеком», «Тошкент шаҳар телефон тармоқлари» каби бир қатор корхоналарда яхши натижаларга эришилиб, иш ҳақи ўз вақтида бериб борилди. Алоқа соҳасида узоқ йил ишлаган 22 минг 65 нафар ходимга ҳар ойда қўшимча ҳақ тўланди. Шу билан бирга касб маҳорати юқори ва меҳнатдаги ютуқлари, яқинларини дафн этиш, биринчи марта қонуний никоҳдан ўтаётганларга ҳам қўшимча ҳақ тўланди.

- Жамоа келишувлари ҳамда шартномаларини бажарилишига эътибор ҳамма ерда бир хил бўлмаса керак?

- Ўтган йил давомида «Қорақалпоқтелеком», «Самарқандтелеком», «Сурхондарё почтаси» каби корхоналарда ҳамда «Алоқаинвест» акциядорлик жамиятининг айрим таркибий бўлинмаларида иш ҳақини кечиктириб тўлаш ҳолатлари содир бўлди. Баъзи иш берувчилар иш ҳақини жамоа шартномаларида қабул қилинган даражага етказиш борасида етарлича иш олиб бормадилар. «Жиззахтелеком», «Тошкенттаксофони» қўшма корхонаси, «Қашқадарё почтаси», «Фарғона почтаси» акциядорлик жамиятлари шулар жумласидандир. Андижон «Матбуот уюшмаси», «Хоразмтелеком», биринчи марта никоҳдан ўтган ёшларга келишувда кўзда тутилганидан кам миқдорда моддий ёрдам кўрсатилди. Бу мисоллар кўпроқ изланишимиз лозимлигини кўрсатиб турибди.

Бизнинг олдимизда турган яна бир вазифа тармоқ меҳнаткашларининг ишлаб чиқаришга бўлган ижобий муносабатларини оширишдир.

Суҳбатдош:
Неъмат РАФИҚОВ,
«Ишонч» мухбири

Касаба уюшмалари бозор шароитида

ЙЎЛЛАНМАНИНГ 80 ФОИЗИ КОРХОНА ҲИСОБИДАН

Янги иқтисодий шароитда асосий эътиборни касаба уюшма аъзоларининг ижтимоий-иқтисодий, маънавий ҳуқуқлари ва манфаатларини ҳимоя қилишга қаратмоқдамиз. Бу ишларни амалга оширишда корхона раҳбарияти билан тузилган шартномаларнинг ўрни катта бўлмоқда. Корхонамизда ишчи-хизматчиларнинг яхши ишлашлари ва дам олишлари учун барча шарт-шароитлар яратилган. Корхона ишчи-хизматчиларининг ишга келишлари ва қайтишлари учун бепул автобуслар ташкил этилди. Барча цехларда касаба уюшма бурчаклари мавжуд. Ҳар йили ёзги таътил даврида ишчи-хизматчиларнинг фарзандларини соғломлаштириш ва дам олдириш уюшқоқлик билан ўтказилмоқда. 2003 йил жами 436 нафар ишчи-хизматчилар фарзандлари болалар оромгоҳларида дам олдирилди. Йўлланма баҳосининг 50 фоизи корхона ҳисобидан ва қолган 50 фоизи ижтимоий суғурта маблағи ҳисобидан сарфланди. Корхонамиз ташкил топгандан буён ишчи ва хизматчиларнинг меҳнат таътили даврида дам олишлари ва соғлиқларини тиклашлари учун барча шароитлар яратилди. Санаторий ва дам олиш уйларига берилаётган йўлланмаларнинг тўлови жамоа шартномасига асосан 40 фоиз ўрнига 20 фоизга туширилди. Ўтган йили Андижон вилоят клиника шифохонаси билан тузилган шартномага кўра 20 нафар ишчи-хизматчи даволантирилди.

Ходимларнинг пенсияга чиқиш пайтида корхона ҳисобидан моддий ёрдам пули, касаба уюшма бюджетидан эса ҳар хил эсдалик совғалари бериб борилмоқда. Ҳар йили футбол ва волейбол бўйича «Тико», «Олтин куз» кубоги, «Хотира» турнири ўтказилмоқда. Меҳр ва мурувват борасида ҳам таҳсинга лойиқ ишлар амалга оширияпти. Масалан, корхонамиз оталиққа олган Муқимий маҳалласида яшовчи бир гуруҳ шароити оғир қарияларга озиқ-овқат маҳсулотлари тарқатилди. Маҳалла аҳлига эса спорт майдончалари қуриб берилди. Уларни қуриш учун корхона ҳисобидан 1 миллион 520 минг сўм маблағ сарфланди. Шунингдек, маҳалла қўмитасининг хоналари тубдан таъмирлаб берилди. Болаларнинг ёзги таътил даврида мазкур маҳаллада шароити оғир бўлган оилалар фарзандларидан 25 нафари вилоятимизнинг энг яхши, хушманзара оромгоҳларида дам олдирилди. Маҳалла ҳудудидаги 21-болалар боғчаси ва 10-ўрта мактаб таъмирдан чиқарилди.

М.ОЛИМОВ
ЎзДЭУавто қўшма корхонаси касаба уюшма қўмитаси раиси

Қонун барчага баробар

Хоразм вилоят касаба уюшмалари Кенгаши аъзоларини ҳуқуқий ҳимоя қилиш борасида фаол иш олиб бораётир. Хусусан, ўтган давр ичида касаба уюшма фаолларининг ҳуқуқий билимини оширишга доир ўқув-семинарлар ташкил этилди. Ўтган йилда 360 нафардан ортиқ фуқаронинг арзи тингланиб, 345 нафарига ҳуқуқий ёрдам кўрсатилди. 18 дан зиёд ариза ва шикоятлар жойларга юборилиб, ўша ернинг ўзида ижобий ҳал қилинди.

ЎН МИЛЛИОН СЎМ

аризачилар фойдасига

10 нафар касаба уюшма аъзоси ғайриқонуний ишдан бўшатилганлиги сабабли суд орқали ўз лавозимларига қайта тикланди. Урганч шаҳридаги 9-болалар боғча мудираси Н.Юсупова, вилоят Давлат солиқ бошқармаси ходими М.Раҳимова, вилоят «Нотурар жой бино ва иншоотларни ҳисобга олиш ва рўйхатга олиш масалалари» бошқармаси ходимлари Р.Диванова ва А.Дивановлар ана шулар жумласидандир.

Кенгашга айрим иш берувчилар ходимларнинг соғлиғига етказилган зарарларни тўлашдан бўйин товлаётганлари тўғрисида мурожаатлар тушди. Бу масалани ҳал этиш борасида ҳам қатъий ҳаракат қилинди. Пировардида аризачилар фойдасига 10 миллион сўмдан зиёд маблағ ундирилди. Меҳнат қонунчилигининг қай тарзда бажарилиши ҳам Кенгаш назоратида. Жами 56 та муассасада унинг ижроси ўрганилди. Боғот, Хонқа, Урганч туманларида ва ўрта-махсус, касб-ҳунар таълими бошқармасига қарашли ўқув-муассасаларидаги мавжуд қонунбузилишларни бартараф этиш мақсадида маъмуриятларга ёзма тақдимномалар киритилди.

Кенгашда тартиб-қоидаларни белгиловчи ички меҳнат интизоми ишлаб чиқилган. Шунинг учун ҳам ишга қабул қилиш меҳнат шартномаси асосида олиб борилмоқда.

А.РАҲИМОВ,
Хоразм вилоят касаба уюшмалари Кенгаши ҳуқуқ бўлими мудири

Туямўйин қурилиш-таъмирлаш шуъба корхонаси жамоаси ҳам ўз олдига қўйилган вазифаларни муваффақиятли ҳал этмоқда. Корхона ўтган йили 881 миллион сўмлик иш бажарди. Бунинг эвазига мўмайгина даромад олди. Корхона ишчиларни ижтимоий ҳимоялашга катта эътибор қаратилаётир. 343 нафар ишчи-хизматчи учун барча қулайликлар яратиб берилган.

Суратларда: Ҳазорасп туман агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшма қўмитаси раиси Абдулла Мадрасулов; корхона касаба уюшма қўмитаси раиси Шоназар Қозоқов, корхона ишчиси Бахтиёр Ҳасанов.

Питнак шаҳар касаба уюшма ташкилотчиси Бекжон Авазов; корхона ҳисобчиси Саъдулла Абдуллаев.

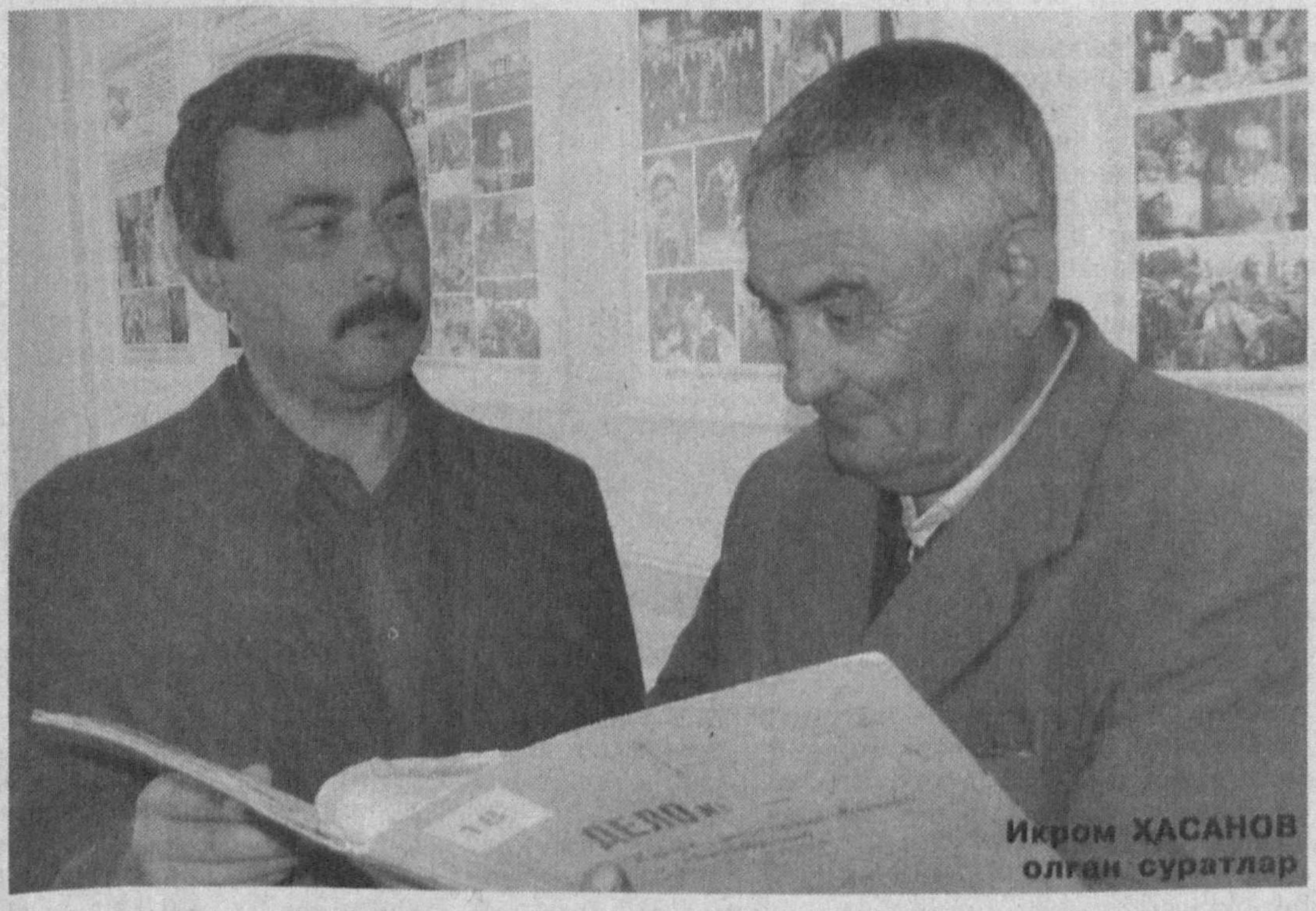

Икром ҲАСАНОВ олган суратлар

ИСТЕЪМОЛЧИЛАР ТАЛАБИ БИЛАН

Ўтган йили Бухоро вилояти монополиядан чиқариш ва рақобатни ривожлантириш ҳудудий бошқармаси истеъмолчиларнинг ҳуқуқлари бузилганлиги юзасидан 143 та шикоятни кўриб чиқди.

Кўриб чиқилган хат ва шикоятлар бўйича 34 та кўрсатма юборилди ва истеъмолчиларга 597,2 минг сўм миқдоридаги зарар ундириб берилди, - деди ҳудудий бошқарма бошлиғи Ғулом Сафаров "Туркистон пресс" мухбирига. –Истагимиз, истеъмолчи ўз ҳақ ҳуқуқини билсин ва уни талаб қилсин. Айтиш керакки, бу йўналишдаги камчиликлар аста-секин йўқолмоқда. Истеъмолчи тобора ўз ҳақ ҳуқуқларини таниб бормоқда.

Қонунда белгиланган тартибга кўра хўжалик юритувчи субъектларнинг акцияларни 35 фоиз ва ундан кўп миқдорда сотиб олишлари бўйича мурожаати кўриб чиқилди. 2003 йилда бошқарма томонидан олтита мурожаат иши кўрилиб, текширув ва мониторинглар натижасига кўра уларнинг бештасига розилик берилди.

ИМКОНИЯТ ВА НАТИЖА

Ўтган мавсумда "Пешку пахта тозалаш заводи" очиқ акциядорлик жамияти 35,4 минг тонна хомашё қабул қилган эди. Айни пайтда шундан 24 минг тоннаси қайта ишланди.

- Хомашёдан ўртача 32,5 фоиз миқдорида тола чиқяпти, деди, завод муҳандиси Чори Асадов "Туркистон-пресс" мухбирига. - Биз ҳар куни олий сифатли толани экспортга жўнатаяпмиз. Асосий истеъмолчиларимиз Хитой, Австралия, Сингапур ва Жанубий Корея мамлакатлари ҳисобланади.

Ч.Асадовнинг айтишига кўра, ҳосилнинг эрта йиғиб-териб олинишi ҳисобига бу йил хомашё сифати янада ошади. Чунки туманда чигит экиш ишлари ниҳоясига етказилмоқда.

ҚУЛАЙ КАРТОЧКАЛАР

Жорий йилнинг апрел ойидан «Бизнес-банк» хусусий очиқ акционерлик-тижорат банки иш ҳақи бўйича лойиҳа доирасида «Express» сўмлик кредит карточкасини чиқара бошлади.

Бундай карточкалар бўйича бериладиган кредит миқдори ҳар ойда иш ҳақининг 50 фоизини ташкил қилади. Кредит маблағларидан фойдалангани учун истеъмолчи бир йиллик даромадининг 30 фоизи миқдорида ҳақ тўлайди. Банк учун бундай карточка чиқариш текин бўлиб, йиллик хизмат кўрсатиш 18 000 сўмни ташкил этади.

Бундай карточкалар маблағларни нақд пулга айлантириш учун мўлжалланмаган, улар супермаркетлар, уяли алоқа компаниялари, кийим-кечак ва атторлик буюмлари дўконларида товар ва хизматлар учун пул ўтказиш йўли билан ҳисоб-китоб қилиш учун жуда қулай. Бу ерларда мазкур банк терминаллари ўрнатилган. Вақт ўтиши билан бундай шохобчалар рўйхати янада тўлдирилади.

ХУСУСИЙ КЛИНИКА

Янгийўл шаҳрида олий тоифали шифокор Дониёр Абдукаримов очган замонавий шифо масканида аҳолини тиббий кўрикдан ўтказиш, ташхис қўйиш ҳамда даволаш учун барча шароит мавжуд. Ўн олти ўринли стационар, биокимёвий ва клиник лаборатория ишлаб турибди. Беш шифокор, олти ўрта тиббиёт ходими аҳолига малакали хизмат кўрсатмоқда.

Ҳақ-ҳуқуқимизни билайлик, уни ҳимоя қила олайлик

«РАҲБАРГА ЁҚМАДИ, ИШДАН БЎШАТИЛДИ...»

Бугунги кунда касаба уюшма тизимида фаолият кўрсаётган ҳуқуқшунослар жойларда бўлиб, ҳуқуқий маданиятни юксалтириш Миллий дастурининг қай тарзда бажарилаётгани ва Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексига қандай риоя қилинаётганлигини мунтазам равишда кузатиб боришяпти.

Хусусан, улар томонидан корхона, ташкилот ва муассасаларда, маҳаллаларда семинарлар, учрашув ва савол-жавоб кечалари ўтказилмоқда. Меҳнатга оид ва бошқа бир қатор қонунларни тарғиб қилишда оммавий ахборот воситалари, радио ва телевидениедан ҳам самарали фойдаланилмоқда. Бундан ташқари, давлат бошқарув органлари, ҳуқуқ-тартибот идоралари ҳамда Олий Мажлиснинг инсон ҳуқуқлари бўйича вакили – Омбудсманнинг ҳудудий вакили билан ҳамкорлик ўрнатилган. Касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг «Инсон манфаати» ахборотномасида «Савол беринг, жавоб берамиз» рукни ташкил этилиб, унда малакали ҳуқуқшунослар ва тегишли соҳа мутахассислари аҳолидан тушган саволларга жавоб бериб келмоқда. Бошланғич касаба уюшма ташкилотларини зарур юридик адабиётлар, методик қўлланмалар билан таъминлашга ҳам катта аҳамият берилаётир. Жамоа шартномаларини тузиш бўйича тавсиялар ишлаб чиқилиб, қуйи бўғинларга юборилмоқда.

Давлат муассасалари ва жамоат хизмати, авиация ходимлари касаба уюшмалари Марказий қўмиталари ва Хоразм вилоят касаба уюшма Кенгаши фаолияти кўздан кечирилганда, бу борадаги ибратли ишлар билан бир қаторда жиддий нуқсонлар ҳам мавжудлиги кўзга ташланди. Мисол учун, уларнинг иш режаларига кирган мазкур масалага оид айрим тадбирлар ўтказилмаган. Қонуний ҳуқуқлари топталган касаба уюшма аъзоларининг манфаатини ҳимоя қилишда сустликка йўл қўйилган. Ваҳоланки, уларнинг ҳуқуқий ҳимоясини суд идоралари орқали ҳал этиш лозим эди. Вазирлар Маҳкамасининг «Иш ҳақининг ўз вақтида тўланишига доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарорининг бажарилишини назорат қилиш ҳар бир ҳуқуқшунос зиммасига масъулият юклайди. Бироқ бу борада ишлар кўнгилдагидек эмас. Баъзи корхоналарда тузилган жамоа шартномаларига меҳнат ҳақини вақтида тўламаган иш берувчининг жавобгарлиги тўғрисидаги банд киритилмаган. Меҳнат қонунчилигига амал қилинишини ўрганилган Хоразм вилоятидаги барча корхона, ташкилот ва муассасаларнинг жамоа шартномаларида меҳнатга ҳақ тўлаш муддатлари ойда бир марта этиб белгиланган. Ҳолбуки МКнинг 161-моддасида меҳнатга ҳақ тўлаш ҳар ярим ойда бир мартадан кам бўлиши мумкин эмаслиги қайд этилган. Хоразмлик касаба уюшма ҳуқуқшунослари бунга эътиборсизлик билан қарашган. Назорат бўш жойда қонунбузилиши шубҳасиздир. Айрим жамоа шартномаларида қонунга зид бандлар ҳам мавжуд. Жумладан, Тошкент тумани меҳнат бўлими жамоа шартномасида ногиронлар билан меҳнат шартномасини бекор қилиш тўғрисида банд киритилган. Бу билан иш берувчи нафақат Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодекси 100-модда 2-қисми, балки «Ногиронларни ижтимоий муҳофаза қилиш тўғрисида»ги Қонуннинг 28-моддаси талабини қўпол равишда бузган.

Жойларда меҳнат шартномаларини ғайриқонуний тарзда бекор қилиш ҳолатлари ҳам учраб турибди. Мисол учун, Хоразм вилояти ирригация автохизмат очиқ турдаги акциядорлик жамияти корхонаси ҳайдовчиси Б.Абдуллаев, Урганч шаҳридаги 10-ўрта мактаб ўқитувчиси Ли Стелла, Питнакдаги «Ўзбекистон» ширкат хўжалиги аъзоси Р.Очиловлар билан меҳнат шартномаси бекор қилишда қонунбузилишларга йўл қўйилди. Пировардида улар ёрдам сўраб касаба уюшмага мурожаат этишди. Улар қонунга биноан аввалги ишларига тикланди. Моддий зарар ундирилди.

Ходимларнинг соғлиғига етказилган моддий зарарни тўлашдан бўйин товлаётганлар ҳам қонундан қочиб қутула олишмади. Масалан, Янгибозор тумани Ҳамза номли ширкат хўжалиги аъзоси ногирон К.Рўзметов, «Хоразмқурилиш» ҳиссадорлик жамияти ходими К.Ўрозбоев, «Жанубгазқурилиш» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига қарашли 3-сон қурилиш-монтаж бўлими ишчиси Ф.Генераловлар фойдасига берилиши лозим бўлган ногиронлик маблағи касаба уюшмалари аралашуви билан ундириб берилди. Насос станциялари бошқармасида содир этилган бахтсиз ҳодиса туфайли ҳалок бўлган А.Саидовнинг оиласига 1 миллион 628 минг сўм миқдоридаги нафақа тўлаттирилди. Бевосита касаба уюшма аралашуви билан фуқаролик судлари А.Дзорасовнинг фойдасига 263 минг 413 сўм, Б.Қурбонкелдиевга 430 минг сўм товон пул ундирилиши ҳақида ҳал қилув қарор чиқарди.

Бундан ташқари, текширилган корхоналарнинг аксариятида меъёрий ҳужжатлар, жамоа шартномаси, ички меҳнат тартиби қоидалари, лавозим йўриқномалари, буйруқлар билан ходимлар таништирилмаган. Меҳнат шартномасини бекор қилишда ҳам МКнинг 107, 108-моддалари талаби бажарилмаган. Бунга Авиация ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси тизимидаги Тошкент аэропорти, Учувкомплекси, Давлат муассасалари ва жамоат хизмати ходимлари касаба уюшмаси Марказий қўмитаси тизимидаги «Ватанпарвар» Қибрай тумани бўлими, Чирчиқ шаҳар ижтимоий таъминот бўлими, Хоразм вилояти касаба уюшмалари тизимидаги Хива, Шовот туманлари халқ таълими бўлимлари, Қўшкўпир туманидаги агросаноат мажмуини мисол қилиб келтириш мумкин.

Жойларда ходимларни ноқонуний ишдан бўшатиш ҳоллари ҳам учраб турибди. Масалан, Тошкент шаҳар Чилонзор тумани ички ишлар бошқармасининг паспорт бўлими ходими М.Одилова бола парвариш таътилида бўлган вақтида ишдан бўшатилган. Ташқи иқтисодий алоқалар вазирлигига қарашли «Интерсервис» бирлашмаси маъмурияти бир йил муқаддам II гуруҳ ногирони К.Усмонбековни ишга қабул қилганди. Аммо тиббий хулосасиз уни «соғлиғи туфайли бажараётган ишига нолойиқ» деган баҳона билан ишдан бўшатди. Ҳақсизликдан руҳан эзилган К.Усмонбеков касаба уюшмадан мадад сўради. Натижада ҳар икки аризачи ҳам аввалги лавозимларига тикланди.

Шарофат ИСКАНДАРОВА,
«Ишонч» мухбири

Эътибор

Жисмоний ва маънавий баркамоллик омили бўлган спорт бугун минглаб оилаларга кириб борди. Вилоятимизда оила спортининг ривожланишига эътибор тобора кучайиб бораётганлиги фикримиз далилидир.

Ҳозирги вақтда 68 та спортчилар оиласи вилоят шарафини муваффақиятли ҳимоя қиляпти. Хусусан, Исломовлар оиласи республикамиздаги таниқли кичик спорт жамоаларидан бири саналади. Вилоятда ўтказиладиган ҳеч бир спорт тадбири уларсиз ўтмайди. Бундан ташқари, Ургут туманидан Алиевлар, Булунғурдан Бойжигитовлар, иштихонлик Қурбоновлар, Пастдарғом туманилик Сиддиқовлар оилавий жамоалари мусобақаларда фаол иштирок этишмоқда.

СПОРТ — СОҒЛОМ АВЛОД ХИЗМАТИДА

САМАРҚАНД

КАТТА ИШЛАРГА ҚОДИР

кичик жамоа

Ўтган йили вилоятда кўплаб мусобақалар ўтказилди. Қувонарлиси, оилавий мусобақаларни ташкил этиш ҳам йўлга қўйилиб, улар қатнашувчиларда катта қизиқиш уйғотди. Мисол учун, касаба уюшмаларининг тармоқлараро беллашувларида вилоятимиздаги барча оилавий спортчилар иштироки таъминланди.

Эътироф қилиш жоизки, вилоят ҳокимлиги ҳамда касаба уюшмалари Кенгаши томонидан оилавий спортчилар ҳар томонлама қўллаб-қувватланаётганлиги соғлом турмуш тарзини янада мукаммал шаклланишини таъминламоқда. Вилоят касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамияти кейинги пайтларда оилавий спортни нафақат шаҳарда, балки қишлоқ жойларида ривожлантиришга ҳам катта эътибор билан қарамоқда. Бунинг самараси ўлароқ, қишлоқларда оилавий спортчилар сони кўпайиб бораяпти.

Айни пайтда вилоятда 668 та жисмоний тарбия жамоаси мавжуд бўлиб, уларга 78 минг 600 нафар киши жалб қилинган. Шуниси эътиборлики, 446 та жамоа бевосита қишлоқларда фаолият кўрсатмоқда. Шунингдек, 56 мингдан ортиқ киши бириккан спорт жамоалари республика мусобақаларида яхши ютуқларни қўлга киритаётганлиги ҳам қувонарли ҳол.

Пастдарғом туманида истиқомат қилаётган Сиддиқовлар оилавий жамоаси хусусида анчагина илиқ фикрларни билдириш мумкин. Улар кексаликка тан бермаган оила саркори Қўчқор ота Сиддиқов бошчилигида кўплаб хайрли ишларни амалга оширишмоқда. Спортнинг бир нечта тури билан доимий тарзда шуғулланиб келаётган бу оила билан самарқандликлар ҳақли равишда фахрланадилар.

Оилада спорт билан шуғулланиш фарзандларимизнинг соғлом ва бақувват бўлиб камол топишларига хизмат қилади. Шунинг учун ҳам жойларда олиб борилаётган ишларимиз кўламини келгусида янада оширишимиз лозим.

**Фотиҳ АБДУРАУПОВ,
вилоят касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамияти ташкилий ишлар бўлими мудири**

Беш нафар фарзандим бор. Тўнғич ўғлим Гулмуроднинг спортга бўлган қизиқиши 12 ёшидан бошланганди. Мактабни туғаллагач Тошкентда, Давлат жисмоний тарбия институтида таҳсил олди. Айни пайтда туманда жисмоний тарбия ва спортни ривожлантириш ишига ҳисса қўшаётганлигини кўриб қувонаман.

Ибрат

ЖИСМОНИЙ ТАРБИЯ

оммавийлигида ҳомийлар кўмаги катта аҳамият касб этмоқда

Ўғлим эришаётган муваффақиятларни кўз олдимга келтирсам, касб танлашда адашмаганлигига яна бир карра ишонч ҳосил қиламан. У спортнинг дзю-до тури бўйича мураббийлик қилади. Шогирдлари ҳам уялтиришгани йўқ. 1993-95 йилларда Ўзбекистон аёллар терма жамоасига бош мураббий бўлиб ишлаганида спорт туфайли бир нечта хорижий давлатларда бўлди. Сингиллари Зарифа ва Замира, укалари Наврўз ва Нозирларни ўз касбига қизиқтира борди. Бу эса оила спортини шаклланишига сабаб бўлди.

Шуниси қувончлики, биз истиқомат қилаётган Кўқони қишлоғидаги 20-ўрта мактабнинг ўқувчилари аъло ўқиш билан бирга жисмонан етук, соғлом бўлишга ҳам катта аҳамият беришади. Шу мақсадда бу ерда волейбол мактаби ташкил этилган. Дарвоқе, даромадимдан ортганини сарфлаб, мактаб яқинида спорт-соғломлаштириш секциясини ташкил этдим. Айни вақтда бу ерда каттаю кичик стол тенниси, волейбол, шоҳмот, шашка билан шуғулланяпти.

Оиламизни спортчилар оиласи деб аташади. Бунинг ўзига хос сабаблари бор. Ёшим 60 дан ошган бўлса-да, спорт билан шуғулланаман. Ҳатто келинларим, набираларим ҳам мунтазам машғулотларда қатнашишади. Ҳозирда уларнинг сони ўттиздан ошиб кетди. Яқинда туманимизда ўтказилган «Отам, онам ва мен» деб номланган мусобақада иштирок этган оила аъзоларимиз фахрли ўринни эгаллашди. Бугунги кунда туманимизда 20 та оила анъанавий мусобақаларда иштирок этяпти. Жумладан, Тўрақуловлар ҳамда Нурбоевлар оилалари мусобақанинг республика босқичида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлдилар.

Оилаларда спортга қизиқишнинг ортганлиги натижасида туманимиздан кўплаб иқтидорли ёшлар етишиб чиқмоқда. Масалан, Самарқанд Олимпия захиралари касб-ҳунар коллежи талабалари — Сардор Тўраев ҳамда Маъмур ва Зоир Рўзимуродовлар сингари ўсмирлар шулар жумласидандир. Ўсмирлар ўртасида ўтказилаётган мусобақаларда қатнашиб, маҳоратини ошираётган бу спортчи ёшлардан умидимиз катта.

Шуни мамнуният билан айтиш мумкинки, болалар ва оила спортидаги муваффақиятларнинг асосий омили ҳомийларнинг яқиндан берган кўмагидир. Негаки, Жума пахта тозалаш ҳиссадорлик жамияти ҳамда туман прокуратурасининг беминнат ёрдами боис ана шундай юқори поғоналарга кўтариляпти. Хусусан, ҳиссадорлик жамияти раҳбарияти айни пайтда оилавий спорт билан шуғулланувчилар ва ёшлардан ташкил топган жамоаларни ўз оталиғига олиб, моддий-маънавий рағбатлантириб турибди. Корхона қошида «Учқун» спорт-соғломлаштириш клуби ташкил этилиб, унга бир қанча ёшлар жалб қилинган. Шунингдек, Жума шаҳридаги марказий ўйингоҳни таъмирлашда ҳам корхона ўз кўмагини аямаяпти.

Фарзандлари соғлом юртнинг келажаги буюк бўлади. Шунинг учун ҳам спорт ҳар бир оилага ҳамроҳ бўлиши учун барча саъй-ҳаракатларни амалга оширишга ҳаракат қиламан. Бу ишда оилам аъзолари-фарзандларим, невараларим камарбаста бўлади.

**Қўчқор СИДДИҚОВ,
Пастдарғом туманидаги «Ўзбекистон» ширкат хўжалигида яшовчи меҳнат фахрийси**

Сулола

Фарҳод Қурбоновлар оиласи вилоятда курашчилар оиласи сифатида эътироф этилади. Чунки бу оила бир неча марта туман ва вилоят мусобақаларида совринли ўринларни қўлга киритди. Мисол учун, ўтган йили ўтказилган оилавий мусобақаларнинг республика босқичида иштирок этган Қурбоновлар Самарқандга соврин билан қайтишди.

ОҚМАЧИТЛИК ПОЛВОНЛАР

Самарқанд туманининг Оқмачит қишлоғида истиқомат қилаётган оила аъзолари кўп йиллардан буён курашнинг самбо тури билан шуғулланишади. Оиланинг тўнғич фарзанди Фарангис тумандаги 21-ўрта мактабда таълим олиш билан бирга отасидан кураш сирларини ўрганиб кам бўлмади. Эндиликда тенгдошлари унинг муваффақиятларини кўриб ҳавас қилади. Ўн икки ёшли Парвинанинг ютуқлари ҳам чаккимас.

— Очиғи, қизларим бирон-бир мусобақада қатнашаётганида жароҳат олишмасин-да, дея юрак ҳовучлаб тураман, — дейди оила бекаси Шарқия Носирова. — Лекин уларнинг ғалабаларидан сўнг бошим осмонга етади. Қизларим билан чин дилдан фахрланаман. Чунки иккаласи ҳам самбо бўйича вилоят ва республика чемпиони деган шарафли номни оқлаб келишяпти.

Вилоят касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамиятига қарашли 2-БЎСМда мураббий бўлиб фаолият кўрсатаётган оила сардори Фарҳод Қурбонов ўнлаб малакали курашчиларга устозлик қилиб келмоқда. Самбо бўйича спорт устаси Моҳина Юсупова ва мамлакат чемпиони Соли Мансуров дастлабки машқларини жонкуяр мураббийдан ўрганишган. Ҳозирда Жавҳар Жабборов, Валерий Саломов, Бахтиёр Қобилов каби иқтидорли ёшлар миллий кураш ва самбо билан шуғулланиб келишяпти.

— Кейинги йилларда оила спортини ривожлантиришга катта эътибор қаратилаётганлиги жойларда спорт-соғломлаштириш ишларини юқори савияда ташкил қилиш учун катта имконият яратди, — дейди у. — Бу анъанани давом эттириш керак.

**Ҳикматилла ТИЛЛАЕВ,
вилоят болалар ва ўсмирлар спорт мактаби директори**

Сўз — бўлғуси чемпионларга

КУРАШ-ЖОНУ ДИЛИМ

Кейинги йилларда мамлакатимизда оила спорти ривожланиб бораётганлиги биз ёшларни қувонтиряпти. Отам Тўлқин Бойжигитов самбо бўйича спорт усталигига номзод. Сингилларим ҳам спортнинг шу тури билан шуғулланишади. «Отам, онам ва мен» оилавий спорт мусобақаларида бир неча марта иштирок этганмиз.

Дарсдан ташқари пайтларда синфдошларимиз билан самбо бўйича шуғулланиб турамиз. Туманимиздаги «Диёр» ўйингоҳининг спорт залида машқ қиламиз. Бу ерда алоҳида самбо тўгараги ташкил этилган бўлиб, уч гуруҳга бўлинган ёш курашчиларга отам мураббийлик қилмоқда. Келгусида самбо сирларини мукаммал эгаллаб, моҳир курашчи бўлишимизга ишонамиз.

**Жасур ЭРГАШЕВ,
Булунғур шаҳридаги мактаб ўқувчиси**

ОТАМ, ОНАМ ВА МЕН

Ота-онам қарийб 15 йилдан буён спорт соҳасида фаолият юритиб келишмоқда. Отам Рустам Исломов айни пайтда вилоят халқ таълими бошқармаси ҳузуридаги БЎСМда мураббий. Онам Дилфуза Исломова ҳам шу даргоҳда спорт услубчиси бўлиб ишлайди. Опам Зарина Тошкентдаги Олимпия заҳиралари коллежи талабаси. Укам Рифат Самарқанд шаҳридаги 51-мактабнинг 8-синфида таълим олади. Бўш вақт топдик дегунча, спорт билан шуғулланамиз.

Эришган муваффақиятларимиз талайгина. 2003 йилда маданият ходимлари касаба уюшма вилоят қўмитаси томонидан ташкил этилган оилавий беллашувларда иштирок этган оила аъзоларимиз енгил атлетика бўйича биринчи ўринни эгаллаб, мусобақа ташкилотчиларининг қимматбаҳо мукофотига сазовор бўлди. Тармоқ ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси ташкил этган беллашувларда эса иккинчи ўринга сазовор бўлдик. Шунингдек, ўтган йили бўлиб ўтган тармоқлараро мусобақаларда ҳам шоҳсупага кўтарилдик.

Менимча, спортга ошно бўлганлар ҳечам кам бўлишмайди. Биринчидан, оилада соғлом муҳит яратилади. Иккинчидан, спорт билан мунтазам шуғулланган оилалар эл назарига тушади. Биз ҳам беллашувларда муносиб қатнашган ҳолда шаҳримиз довруғини элга танитдик, деб ўйлайман. Шунинг учунми, ҳозир «Олтин аср» маҳалла фуқаролар йиғинидагилар ҳам биз билан фахрланишади.

Умуман олганда, маҳалла фахрийлари, эл кайвонилари билан бамаслаҳат иш юритганимиз фақат обрў келтирмоқда. Бу мустаҳкам ҳамкорлик ютуқлар омили бўляпти. Шу туфайли ҳам маҳалламизда оилавий спортга қизиқаётганлар сони ортмоқда. Шу пайтгача 18 та оила аъзолари у ёки бу спорт тури билан шуғулланаяпти.

Ота-онам маҳалламиздаги ёшларга ҳам мураббийлик қилишади. Иккаласи спорт усталигига номзод. Бу қалбимизда фахр-ифтихор туйғуларини уйғотади, албатта. Улардек бўлишга ҳаракат қиламиз. Шунингдек, келгусида улар изидан бориб, бошланган бу ажойиб анъанани дадил давом эттирамиз.

**Динора ИСМОИЛОВА,
Самарқанд шаҳридаги Олимпия захиралари касб-ҳунар коллежи талабаси**

ҚОСИМЖОНОВ ИЗДОШЛАРИ

Ҳар гал юртдошимиз, моҳир шоҳмотчи Рустам Қосимжоновнинг муваффақиятларини эшитганимда ниҳоятда қувониб кетаман. Чунки нафақат мен, балки бутун оила аъзоларимиз учун ҳам шоҳмот энг севимли спорт тури ҳисобланади.

Кўп йиллардан бери спорт соҳасида ишлаб, туманимизда шоҳмотни ривожлантиришга баҳоли қудрат ўз ҳиссамни қўшиб келяпман. Ишни дастлаб тумандаги «Акромобод» жамоа хўжалигида спорт йўриқчилигидан бошладим. Кейинчалик туман касаба уюшмалари жисмоний тарбия ва спорт жамиятида, сўнгра «Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятида фаолият кўрсатдим.

Турмуш ўртоғим Мавжудахон, фарзандларим Маъмур, Улуғбек, Манзура ва Машҳуралар ҳам шоҳмотнинг ашаддий ишқибозлари. Улар билан бир неча йилдан бери маҳалла, туман, вилоят ҳамда республика миқёсида ўтказилаётган мусобақаларда қатнашиб келяпмиз.

Ўтган йили вилоят миқёсидаги қишлоқ меҳнаткашларининг оилавий беллашувларида иштирок этиб, биринчи ўринни қўлга киритдик. Бу муваффақият фақатгина бизни эмас, туман аҳли, маҳалладошларимизни ҳам жойларда оилавий спортни янада оммалаштиришга, мусобақаларда иштирок этишига туртки бўлди.

Спорт соғлом авлодни тарбиялабгина қолмай, кишилар ўртасида дўстлик, биродарлик, меҳр-оқибат ришталарини ҳам мустаҳкамлайди. Ўзимиздан қиёс: бир нечта мусобақада иштирок этиш жараёнида кўплаб дўстлар орттирдик. Оила спорти билан мунтазам шуғулланадиган кишилар билан танишдик. Тажриба алмашдик.

Фарзандларимни келгусида моҳир шоҳмотчи сифатида Ўзбекистонимиз шарафини муносиб ҳимоя қила оладиган, юртимиз обрўсини оширишга катта ҳисса қўшадиган спортчилар қилиб тарбиялаш ниятидаман. Зеро, юртимизда иқтидорли ёш шоҳмотчилар кўплаб топилади. Уларнинг Рустам Қосимжоновга муносиб издошлар бўлиб етишишларида эса оилавий спорт ғоят муҳим рол ўйнайди.

**Ҳамдам АЛИЕВ,
Ургут тумани**

**Саҳифа мақолаларини тайёрловчи:
Шавкат СУЛТОН, «Ишонч» мухбири**

«Ишонч» ҳуқуқий маслаҳатхонаси

Саволларингизга Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош мутахассиси Йўлдош Аҳмедов жавоб беради

САВОЛ: Ўқув йилининг бошида, сентябр ойида ҳамкасбим билан дарсларни икки гуруҳга бўлиб ўтиш учун иккаламизга тарификация қилинган эди. Шеригим 10-октябрдан ҳомиладорлик ва туғиш таътилига чиқиб кетди. Менга унинг гуруҳини қўшиб ўтганим учун октябр, ноябр, декабр ойларига қўшимча ҳақ берилди. Бироқ январ ойидан бу қўшимча ҳақ берилмаяпти. Мен ҳар иккала гуруҳни қўшиб ўтганлигим учун қўшимча иш ҳақи олишим мумкинми, йўқми?

**И.ОХУНЖОНОВ.
Фарғона вилояти, Риштон тумани**

ЖАВОБ: Ўқув йилининг бошида икки ўқитувчига гуруҳлардаги дарслар тарификация асосида бўлиб берилган ҳолда кейинчалик уларнинг бири узрли сабабларга кўра ишдан кетиб қолса, унинг гуруҳини қўшиб ўқитган ўқитувчига қўшимча иш ҳақи берилади. Сабаби ўқув йилининг бошида маблағ икки ўқитувчига бўлиб берилган. Йилнинг боши январ ойидан сизга қўшимча ҳақ берилмаётган бўлса, демак дарслар январ ойидан қайта тарификация қилиниб ойлик иш ҳақи тўлаш битта ўқитувчига берилиши сметага киритилган бўлиши керак. Бундай ҳолларда ўқитувчи икки гуруҳни қўшиб ўқитаётганлиги учун унга иқтисод қилинган маблағ ёки 15 фоизли рағбатлантирув фондидан мукофот пули берилиши мумкин.

САВОЛ: 2003 йил сентябр ойидан менга компенсация пули тўланмаяпти. Мусиқа маданияти фанидан дарс бериб келаман. Менга компенсация пули тўланиши керакми, йўқми? 18 йилдан буён педагоглик соҳасида ишлаяпман.

**Д.ХЎЖАҚУЛОВ,
Ғузор тумани**

ЖАВОБ: Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2003 йил 1 апрелидан бошлаб уй-жой коммунал хизматлар ҳақини тўлаш бўйича бериладиган имтиёзлар ўрнига компенсация пул тўловларини жорий этиш тўғрисидаги Фармонига биноан қуйидагиларга энг кам ойлик иш ҳақининг 45 фоизи асосида компенсация пул тўловлари 2003 йил 1 апрелидан тўлана бошланди:

– барча турдаги умумтаълим мактабларининг педагоглик маълумотига эга ўқитувчилари, директорлари, ўқув, маънавий ва маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, тарбиячилари, концертмейстрларига;

– педагоглик маълумотига эга бўлган «Меҳрибонлик уйи» тарбиячилари, директорлари, ўқув, маънавий ва маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, психологларига;

– педагоглик маълумотига эга бўлган тарбиячилар, ўқитувчилар, мудирлар, директорлар, ўқув, маънавий ва маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, мактабгача таълим муассасаларининг психологларига;

– педагоглик маълумотига эга ва тренерлик иши олиб борган мактабдан ташқари таълим муассасаларининг ўқитувчилари, тарбиячилари, тренер-ўқитувчилари, директорлари, ўқув, маънавий ва маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, инструктор методистлари, концертмейстрлар ва тренерлик стажига эга ўқитувчилари;

– профессор-ўқитувчилар таркиби, ректорлар, ўқув, илмий ва маънавий-маърифий ишлар бўйича проректорлар, филиалларнинг директорлари, ўқув, илмий, маънавий ва маърифий ишлар бўйича директор ўринбосарлари, илмий котиблар, ишлаб чиқариш усталари, ҳисоб марказлари бошлиқлари, муҳандисларига.

Юқорида айтиб ўтилган ходимлар тоифасига кирувчи педагоглик ва илмий педагоглик стажи 10 йилдан кам бўлмаган пенсионерларга ҳам компенсация пул тўловлари бериб борилади.

Педагоглик маълумоти бўлмаган ўқитувчиларга компенсация пул тўловлари берилиши назарда тутилмаган.

САВОЛ: Ходимлар сони (штати) қисқариши туфайли ходим билан тузилган меҳнат шартномаси қонунда белгиланган икки ойлик огоҳлантириш муддати тугамасдан олдин бекор қилинса, у ўз вазифасига қайта тикланадими? Шу ҳақда батафсил маълумот берсангиз.

**С.ТОШЕВ,
Қарши шаҳри**

Саволингизга Ўзбекистон Соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси бош ҳуқуқшуноси Карим МУХТОРОВ жавоб беради

ЖАВОБ: Меҳнат шартномасини ходимлар сони (штати) қисқартирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Кодексининг 100-модда 2-қисмининг 1-банди асосида бекор қилинганда ходимга қонунчиликда қандай кафолат ва имтиёзлар белгиланганлиги тўғрисида «Ишонч» газетасининг 2004 йил 16 март сонида атрофлича тушунтириш берилган.

Энди қонунда, яъни Меҳнат Кодексининг 102-моддаси билан белгиланган ходимни ходимлар сони (штати) қисқартирилиши муносабати билан меҳнат шартномаси бекор қилинишида ходим икки ой олдин ёзма равишда огоҳлантирилиши ёки бу муддат тугамасдан олдин вазифасидан озод қилиниши масаласига келсак, албатта Ўзбекистон Республикаси Олий судининг 1998 йил 17 апрелдаги «Судлар томонидан меҳнат шартномаси (контракт)ни бекор қилишини тартибга солувчи қонунларнинг қўлланиши ҳақида»ги 12-сон қарорига мурожаат қилишга тўғри келади.

Олий суднинг бу қарорига асосан, агар ходим Меҳнат Кодексининг 100-моддаси 2-қисми 1-банди асосида ходимлар сони (штати) қисқариши муносабати билан вазифасидан озод қилинадиган бўлса, Меҳнат Кодексининг 102-моддасига мувофиқ 2 ой олдин огоҳлантирилиши шарт. Агар бу огоҳлантириш муддати тугамасдан олдин ходим вазифасидан озод қилинган бўлса, суд ходимнинг аризасини кўриб чиқиш ва ҳал қилув қарори чиқариш вақтида бу огоҳлантириш муддати ўтган бўлиб, ходимни бошқа сабабларга биноан ишга тиклашга асос бўлмаса, меҳнат шартномасини бекор қилиш санасини огоҳлантириш муддатининг тугашига мос келадиган кунга кўчириш ва ходимга бу вақт учун ҳақ тўлаш масаласини ҳал қилади.

Меҳнат Кодексининг 100-модда 2-қисми 1-банди асосида ходимлар сони (штати) қисқариши муносабати билан ҳомиладор ва уч ёшга тўлмаган боласи бор аёллар, ходимнинг вақтинча меҳнатга қобилиятсизлиги ҳамда қонунда назарда тутилган таътилларда бўлган даврда, бўш ўрин бўлатуриб унга иш таклиф қилинмаса ёки Меҳнат Кодексининг 103-моддасига асосан бир лавозимда бирга ишлаётган ходимларга нисбатан унинг меҳнат унумдорлиги ва малакаси инобатга олинмасдан, ўн саккиз ёшга тўлмаганлар билан маҳаллий меҳнат органларининг розилигисиз, Меҳнат Кодексининг 101-моддасига асосан жамоа келишуви ёки жамоа шартномасида назарда тутилган касаба уюшма қўмитасининг олдиндан розилиги олинмасдан ва қонунларда белгиланган бошқа ҳолларда меҳнат шартномаси бекор қилинса, ходим ишга тикланиши мумкин.

Ходимни ишга тиклашда Меҳнат Кодексининг 270-моддасида белгиланган меҳнат низосини ҳал қилишни сўраб мурожаат этиш муддатларига тўлиқ риоя қилиш керак.

Меҳнат Кодексининг 270-моддасига биноан судга ёки меҳнат низолари комиссиясига ходим ишга тиклаш низолари бўйича у билан меҳнат шартномаси бекор қилинганлиги ҳақидаги буйруқнинг нусхаси берилган (меҳнат дафтарчасини олган) кундан бошлаб бир ой муддат ичида мурожаат қилиши зарур. Агар қонунда белгиланган муддат узрли сабабларга кўра ўтказиб юборилган тақдирда, бу муддат тақдим қилинган ҳужжатлар асосида суд ёки меҳнат низолари комиссияси томонидан қайта тикланиши мумкин.

Агар суд ҳал қилув қарори чиқариш вақтида огоҳлантириш муддати ҳали тугамаган бўлса, иш берувчи билан ходим бу муддатни пул компенсацияси билан алмаштиришга ўзаро келишишлари мумкин. Бундай келишув бўлмаган тақдирда, ходим аввалги ишига тикланади ва огоҳлантириш муддати тугагандан кейингина ходим билан тузилган меҳнат шартномаси бекор қилинади.

Меҳнат Кодексининг 9-моддасига асосан ходим билан тузилган меҳнат шартномаси бекор қилинишида унинг қонунийлигини касаба уюшма қўмитаси назорат қилиб бориши зарур.

Одобнома

«МЕНИНГ МУҲТАРАМ ЎЗИМ...»

Бундан бир неча йил муқаддам талабалардан «Мен ўзимга ёқаманми?» мавзуида иншо олдик. Хулоса шу бўлдики, иншо муаллифларининг - олий ўқув юртида таҳсил кўраётган талабаларнинг аксарияти ўзига ёқмас экан. Миллий гуруҳларда таълим олаётган талаба укаларимизнинг ўз шахсларига бўлган бундай муносабатларини ўта камтарлик руҳига йўғрилган шарқона одобнинг зоҳир бўлиши сифатида қабул қилдик. Аммо бир иншо ростакамига ёзилганлиги билан диққатимизни ўзига тортди. Унда, жумладан, қуйидаги гаплар бор эди: «Мен ўзимга.. албатта ёқаман! Ахир одам ўзига ёқмасдан ҳам яшаши мумкинми?! Тўғри, баъзан - озгина бўлса ҳам виждонимга тескари иш тутганимда ўзимга-ўзим ёқмай қоламан. Аммо бундай ҳолат жуда кам бўлади. Менимча, инсон ҳамиша ўзига ёқиш учун ҳаракат қилса керак...».

Агар эътибор берган бўлсангиз, кўпчилик билан тушган суратни қўлимизга олишимиз билан ундан биринчи бўлиб ўзимизни қидирамиз, мукофотлар рўйхатидан ҳам энг биринчи навбатда ўзимиз ёки ўз яқинларимиз номини ахтарамиз, транспортларга биринчи бўлиб чиқиб олишга ва яхшироқ жой эгаллашга ҳаракат қиламиз. Аслини олганда бизнинг кўзимизга ғайритабиийдек кўринадиган бундай ҳолатнинг ҳеч қандай ажабланадиган томони ҳам йўқ. Чунки Оллоҳнинг ўзи бандаларини ўз дарди билан ўзи куйманиб яшаш ишқи билан - ўзини ўзи англаб етиш орзуси билан яратган. Зеро, «Ўзини билмаган ҳақни билмас» деганларидек, ўзини ўзи англаб етмаган одам Яратганни ҳам, атрофидаги кишиларни ҳам англаб етмайди ва ўз навбатида бошқалар ҳам уни тушунмайди. «Эл нетиб топгай мениким, Мен ўзимни топмасам...» (Алишер Навоий).

Инсон қалбида кечадиган ҳар қандай туйғу эса беихтиёр тилида зоҳир бўлади: Нью-Йорк телефон компанияси телефон сўзлашувларини батафсил ўрганиб кўрганида, биринчи шахс бирлик формадаги «мен» олмоши энг кўп қўлланадиган сўз эканлигига иқрор бўлишган. Бу суз 500 та телефон сўзлашувида 3990 марта қўлланилган. Айниқса, ўзига бино қўйганроқ кишилар ўз нутқларида «мен» олмошини жуда кўп қўллар экан.

Латифа қилишларича, бир тасодиф билан юзта ҳофиз ҳарбийга чақирилибди. Зобит уларни сафга тизиб «бир чеккадан сананглар» деб буюрибди. Саф бошида тургани «бир дебди, иккинчиси «икки» дейиш ўрнига у ҳам «бир» дермиш. Учинчи... қирқинчиси ҳам «бир» дермиш. Зобит аччиқланиб турганда саф бошидаги унга аста тушунтирибди: «Ўртоқ бошлиқ, биз ашулачилармиз: Бизда иккинчи деган гап йўқ, ҳаммамиз биринчимиз...»

Бизнинг хоҳиш-иродамизга боғлиқ бўлмаган ҳолда азалдан инсон қонида оқиб келаётган бу туйғу туфайли ҳар бир инсон энг биринчи навбатда «менинг муҳтарам ўзим»ини ўйлайди ва бу «муҳтарам мен»га бошқалар томонидан доимий равишда иззат-икром кўрсатилишини истайди. Шунинг учун ҳам баъзи «муҳтарам мен»ларнинг ўзаро суҳбатлару турли давраларда бошқаларга навбат бермай гапдонлик қилишларидан унчалик ажабланмаса ҳам бўлади.

Бас шундай экан, ҳамоно биз одамлар орасида - «муҳтарам мен»лар даврасида яшар эканмиз, ўзимиздан бошқаларнинг руҳияти, орзу-ўйлари ва ҳатто озгина мақтанчоқлигу эркаликлари билан ҳам муроса қилишимизга, ўзаро суҳбат чоғида салгина кечиримлироқ, эътиборлироқ бўлишимизга тўғри келади.

«Ҳурмат қилсанг, ҳурмат кўрасан» деганларидек, Сизга қандай муомала қилишларини истасангиз (эътибор бераяпсизми, шу ерда ҳам ўзингизни ўйлаяпсиз), одамлар билан шундай муомалада бўлинг. Шундай қилингки, Сиз билан мулоқотда бўлаётган киши озгина бўлса-да, Сиздан ўзини устун деб ҳисобласин. Бунинг учун сўнгги сўзни, ҳукм чиқариш ҳуқуқини кўпроқ унинг ихтиёрига қолдиринг.

Умуман, одамлар билан ширин муомалада бўлиш ҳам катта санъат. Бу санъат эгаси бўлиш учун суҳбатдошлардан кенг қалблилик ва юксак саховат талаб этилади.

Сиддиқ МЎМИНОВ,
профессор

Муҳокама учун мавзу

Тоғам аскарликдан қайтадиган кунлар эди. Қопда гурунч, қазноқда гўшт, хурмачада ёғ, ҳатто майизу туршаккача «солдат тўйи» учун ғамланган, куёвини уч йилдан бери зориқиб кутаётган келинчак - янгам эса ҳар куни эрталабданоқ катта ҳовлини ўзгача тараддуд билан супуриб-сидирарди. Шундай кунларнинг бирида энам шошиб келиб янгамнинг қўлидан супургини олдида, менга тутқазди:

ҚИШЛОҚНИНГ ЧИРОЙЛИ АЁЛИ

– Айвонни бу супуриб турар. Келин, сиз уйга киринг, ойнакка қараб соч-почингизни тузатинг, пиёлада ўсма сиқиб қўйганман, токчада сурмаям бор. Ювиниб-тараниб, ҳайитга кийган кўйлагингизни кийиб олинг, хўпми?

Янгамнинг ҳайрон бўлаётганини кўриб қўшиб қўйдилар:

– Тушимда белги берди, болагинам бугун келади!

Энам айтганча ясан-тусан қилиб чиққан янгамни кўриб анграйганча қотиб қолдим. Ҳалигина дуррасини кўзигача бостириб, ранги ўчган чит кўйлакда чангга беланиб ҳовли супурган кўримсизгина янгамми шу? Йўқ, йўқ, у ҳусну малоҳати бир жаҳон бўлиб турган жозиб бир келинчак эди!

Кўп ўтмай дарвоза ортида машинанинг овози эшитилди...

Бу воқеага кўп йиллар бўлди. Лекин янгамнинг ўша кунги қиёфаси ҳали-ҳануз кўз ўнгимдан кетмайди. Қишлоғимиздаги сут соғувчи Ҳамида опа билан суҳбатлашиб қолмаганимда, балки ўшанда энамнинг нега шундай иш тутганларини ҳалигача англаб етмаган бўлармидим.

– Болаларнинг отасини яхши ишлаганлари учун бошқа шаҳарга дам олишга юборишувди, - дея ҳикоя қилганди Ҳамида опа. – Орадан қанчаям кунлар ўтиб почтачи бир қоғоз олиб келди. «Эртага бораяпман» дебдилар. Шу куни қўни-қўшни чиқар деб эрталабдан ҳамма ёқни саранжомладим, сигир соғиб сутига хамир қордим. Катта ўғлим «отам келди» деб чопиб кирганида тандирдан эндигина нон узаётувдим. Югуриб олдиларига пешвоз чиқдим. У киши афтимга бир пас қараб турдилар-да, дарров қовоғини солдилар. «Нима юриш бу, худди олабўжига ўхшаб...» дедилар. Юрагим «шув» этди. Бориб тезгина нонни тандирдан узиб, уйга кирдим. Ойнага қарасам, кийиб юрган халатим кир, илматешик, юзимда қоракуя, бошимдаги рўмолнинг рангиям билинмай кетган... Дарров яхши кийимларимни кийиб, сўнг ўзимни сал эпақага келтирдим. Чиқиб дастурхон ёздим. Кейин у кишининг сал чеҳралари ёришди. Мен вақтида овқатини пишириб, кир-чирини ювсам бўлди-да, деб ўйлардим. Буларнинг ўзи камлик қиларкан, синглим. Мана, шунақа!

Шу суҳбатдан сўнг анча вақт ўйланиб қолдим. Ахир, қишлоқ аёлларининг ҳаётини яхши биламан. Куни югур-югур билан ўтади. Қўрада қўй, катакда товуқ, оғилхонада сигир, ҳатто ҳовлида боғлоқлик итгача унинг эътиборидан умидвор. Фурсат топиб томорқасидаги сабзи-пиёзни ўтоқ қилиб қўяди. Рўзғорни «тинчитгач», дала ишига йўл олади. Шундай экан, кечқурун эри келганида унинг пешвозига чиқиб, «яхши келдингизми?» деб обдастада сув, қўлига оппоқ сочиқ тутишга вақти қани? Умуман, қишлоқ аёли бир кунда қанча йўл юраркан? Буни ўлчайдиган асбоб борми?

Бир пайтлар кўчадаги олти-етти ёшли болакайдан ҳам «Қишлоғимиздаги энг чиройли аёл ким?» деб сўрасангиз у ҳеч ўйлаб ўтирмай «Ҳусния хола» дерди. Озода ва кўркам бўлиб юрадиган бу аёлнинг қошидан ўсма, кўзидан сурма, қўлидан хино тушмасди. Кийимларини ҳам бир-бирига мослаб киярди. Қишлоқнинг тўй ё йиғинига шу аёл билан бирга ажиб орасталик, хушбўйлигу хушрўйлик эргашиб киргандек бўларди. Уни кўриб аёллар киши билмас дарров дурраларини қайта ўрар, эркаклар эса соқол босган ияклариини хижолатомуз қашиб қўйишарди.

«Ҳусния опа, уй ишини поччам бажариб, сиз фақат ойна олдида ўтирсангиз керак-а?» дейишарди келинчаклар ҳазил қилиб. «Поччангиз қўлини совуқ сувга ҳам урмайдилар, ўргулай» дея куларди аёл. Аслида шу аёлнинг эри ҳам бошқа эркаклар қатори кун бўйи ишда, ўзининг уйдаги бажарадиган юмушлари эса бошқаларникидан кам эмасди. Аммо унинг юзига қатиқ чаплаб ҳовли супураётганини, қошига ўсма оқизиб, сигир-бузоққа қараётганини, эри келар пайт яқинлашса дарров кийимни ўзгартириб ял-ял ёниб юришини кўпчилик кузатган.

Гоҳо мулоҳаза қиламан. Сигирига ўт юлиб қўли қаварган, ҳовли-жойни тозалаётганида чангга беланиб товони ёрилган, даланинг шамолида юз-қўллари тўрлаган қишлоқ аёли бу кун ўзи учун кўпам вақт ажратавермайди, очиғи. У ўсмаю хинони қизини ўйлаб экади. Сурмани қизи учун харид қилади. Энг чиройли либослар сотиб олиб, ўғилқизига сарупо йиғади. Айтайлик, қишлоқда қизлар келин бўлишгач, икки-уч йил «ҳаммани ўзига қаратиб» очилиб-чарақлаб юрадилар. Бу яхши. Бироқ, улар фарзанд кўришгандан сўнг батамом ўзларини эсдан чиқаради. Пардоз-андов буюмлари токчаларда чанг босганча йиллаб тураверади. Агар озгина ҳафсала қилинса борми, улар ҳамма-ҳаммасига – уй ишига, бола тарбиясига, пардозу андозга ҳам улгуришлари мумкин.

Қиз-жувонларимизнинг «Шаҳар қизлари оппоққина, чиройли бўлишади. Бизнинг эса юзларимиз доғ, сепкил... Буларни йўқотиб чиройли бўлиш учун нима қилиш керак?» деган саволларини кўп эшитаман. Ахир, юздаги баъзи доғларни буткул йўқотиб юборишнинг йўллари бор-ку. Шаҳардагидек пардозхоналар қишлоқларда ҳам очилса бўлмасмикин, дея ўйлайман шунда. Тўғри, кейинги йилларда айрим қишлоқларда хусусий пардозхоналар иш юритаяпти. Бироқ уларда қизу аёлларга аниқ маслаҳат бериб, йўл-йўриқ кўрсатадиган мутахассислар йўқ...

Инсон ҳамма вақт гўзаллик шайдоси. «Эркак кўзлари билан севади!» дейишарди қадимгилар. Демакки, аёл ҳеч вақт аёллигини, ўзи билан бирга туғилган нафосату назокатини унутмаслиги керак.

Қадимда бир йигит кўр қизни севиб қолибди. Қиз «Ахир, мен кўрман-ку» деб совчиларни қайтараверибди. «Шу қиздан бошқасига ўйланмайман» дея сўзидан қайтмабди йигит. «Унда бир шартим бор, - дебди ожиза қиз ниҳоят. – Доимо пок бўлиб, чўғдек ясаниб юришни канда қилмаса тегаман». Йигит рози бўлибди. Тўйдан сўнг ширин турмуш бошланибди. Кунлар ўтиб йигит хотинининг шартини буткул унутибди. Хотини эса унинг кир-чир уст-бошини, соқол босган юзини худди кўриб тургандек, узоқ тикилибди. «Бу уйда мен ортиқ яшолмайман, - дебди сўнгра. – Чунки энди одамлар сенга ачиниб қарайдилар...

– Нега бундай деяпсан, - ажабланибди йигит.

– Хотининг кўр эканини ҳамма билди-да, - дебди келинчак уйдан чиқаётиб...

Алқисса, оилада аёлни эркакка, эркакни аёлга боғлаб тургувчи энг нозик ришталар узилмасин, узилдими оила пойдеворига дарз етади. Бора-бора қулайди. Халқимизда «Онангни отангга бепардоз кўрсатма» деган ҳикмат бор. Бу нақлнинг замирида аёлнинг қизил гул янглиғ чеҳрасига, поклигию назокатига, ширинсуханлигига бир ишора ётади.

Гулчеҳра ЖАМИЛОВА

Тасаввуф бошданоқ шеърият билан бақамти ривожланди. Шеър ва мусиқанинг инсон руҳиятига кучли таъсирини пайқаган суфийлар самоъ (арабча: эшитиш) мажлислари уюштириб, қўшиқ ва рақс базмини ташкил этганлар. Бунда аввал нотиқ ўртага тушиб, тасаввуф руҳидаги рубоийларни қироат билан ўқиган, кейин машшоқлар чалган ёқимли созу овоз жўрлигида хушовоз ҳофизлар ўша рубоийларни қўшиқ қилиб куйлаганлар. Бу соликнинг руҳга кириши – ўзини унутиб, ҳол мақомини эгаллаш жараёнини тезлаштирган.

РУБОИЙ - ҚАЛБ ҚЎШИҒИ

Самоъ мажлисининг, шунингдек, тасаввуф адабиётининг ҳам асосчиларидан деб ҳисобланган машҳур шайх Абусаид Абулхайр бундай сўфиёна йиғилишларни қизитиш учун дастлаб ишқу муҳаббат мавзуидаги халқ тўртликларидан фойдаланган бўлса, кейинчалик ўзи ҳам рубоийлар ижод қилиб, уларда суфийлик таълимоти асосларини баён этган. Бу рубоийлар муридлар томонидан ўртага қўйилган масалаларга жавоб тариқасида дунёга келган ҳамда шайхнинг сўзлари ва ҳолатлари баёни асосида тартиб берилган «Асрор ут-тавҳид» китобида жамланган. Шу тариқа, Абусаид Абулхайр шайхлик ва шоирликни – тариқат ва шеъриятни ўзаро омухта этган илк тасаввуф пирларидан бўлиб, у ўзидан кейинги тасаввуф адабиётига катта таъсир ўтказган.

Кейинчалик Абусаидга эргашган Абулҳасан Ҳарақоний, Абдуллоҳ Ансорий, Аҳмад Ғаззолий, Аҳмад Яссавий, Сулаймон Боқирғоний, Абдулхолиқ Ғиждувоний, Абдумажид Саноий, Нажмиддин Кубро, Сайфиддин Бохарзий, Фаридуддин Аттор, Жалолиддин Румий, Паҳлавон Маҳмуд, Абулвафо Хоразмий, Баҳоуддин Нақшбанд каби кўплаб тариқат пирлари ва шайхлар бу анъанани ривожлантириб, янада мустаҳкамлаганлар.

Маълум бўладики, тасаввуф адабиётининг тамал тошини шайх-шоирлар қўйганлар. Улар шеъриятнинг бошқа жанрларида ҳам қалам тебратган бўлишлари (масалан, ғазал, қитъа, ҳикмат, маснавийлар ёзганлар)га қарамай, ижодларининг асосий қисмини рубоий ташкил этади. Кўпчилик тариқат пирлари эса фақат рубоий ёзиш билангина чекланганлар.

Рубоийни шеъриятнинг фалсафий жанри, дейишади. Лекин рубоийда фалсафийликнинг чуқурлашуви унда тасаввуфий ғояларнинг ишланиши билан боғлиқ. Чунки тасаввуф пайдо бўлгунга қадар рубоий асосан халқ оғзаки ижодининг етакчи жанрларидан бири эди. Бу жанрнинг ихчам ва сиқиқлиги, оммавий ва таъсирчанлиги, имкониятларининг кенглиги сўфиёна ғоя ва қарашларни тарғиб этиш учун жуда қўл келди. Шайх-шоирлар уни ўз таълимотларининг асосларини тушунтириш ва кенг омма орасига ёйиш учун восита қилиб олиш билан рубоийни сўз санъатининг довруғдор жанрларидан бирига айлантирдилар.

Инсоннинг маънавий-ахлоқий тарбиясига йўналтирилганлиги жиҳатидан кўпгина машҳур шайхлар тасаввуфга одоб ва ахлоқ ҳақидаги таълимот сифатида таъриф берадилар. Чунончи, Сирри Сақатий: «Тасаввуф гўзал ахлоқдир», - деса Абу Ҳафс Ҳаддод: «Тасаввуф буткул адабдир», - дея лутф этган эди. Абул Ҳусайн Нурий таъбирига кўра эса: «Тасаввуф на русум ва на илмдир. Оллоҳ хулқларидан бири хулқдир». Сўфиёна адабиётда одоб-ахлоқ мавзуининг марказий ўрин тутиши, панд-насиҳат тамойилининг устунлиги шундан. Зеро, Шайх Ибн Ато таъбири билан айтганда: «Ҳар кимки адабдан маҳрум қолди, барча яхшиликлардан маҳрум қолди». Шунинг учун ҳам Шайх Исомиддин Иброҳим ёзади:

Аз беадабон канора
будан адаб аст,
Аз аҳли адаб сухан
шунидан адаб аст.
Бар беадабон тарки
адаб нест адаб,
Бо беадабон адаб
намудан адаб аст.

Мазмуни: Адабсизлардан ўзни четга тортиш, адаб аҳлининг эса сўзига қулоқ тутиш адабдир. Адабсизларга нисбатан адабсизлик қилиш адаб эмас, аксинча, адабсизларга ҳам адаб билан муомалада бўлиш адабдир.

Маълумки, тасаввуф таълимотига кўра оламнинг асосида Худо ётади. Оллоҳ таоло ўз жамолини кўриш истагида бу дунёни кўзгу қилиб яратган. Мазкур кўзгуда жилваланган – кўринган нимаики бор, буюк Нур чашмасидан бир заррадир. Бу улуғ қудрат асрорини англаш, ҳис этиш учун Ҳақ йўлига кириш, бутун фикру зикрни ягона Оллоҳга қаратиш, бунинг учун эса дунёдан – инсонни Ҳақ йўлидан оздирувчи нарсалардан қўл тортиш лозим. Инсонни тўғри йўлдан чалғитиб, унинг камолотига тўсқинлик қилувчи энг ёвуз куч эса бу – нафс. Шунинг учун ҳам Муҳаммад алайҳиссалом нафсни душманга нисбат бериб, унга қарши курашни энг катта жиҳод, деб атаганлар. Динда ҳам, тасаввуфда ҳам меъёрдан ошган саркаш нафснинг маззаммат этилиши шундан. Тасаввуф адабиётида бу ғоялар ривожлантирилди ва чуқурлаштирилди. Мутасаввуф шоирлар асрлар давомида нафсни ит, аждаҳо, дев, Дажжол, душман, рақиб каби сифатлар билан қоралаб келдилар. Чунончи, Нажмиддин Кубро уни девга, кофирга менгзайди:

Пинҳон эмас асло –
ичда бир дев бордир,
Бошини кўтармоғи
унинг душвордир.
Иймонини минг
мартаба талқин
қилдим:
Ул асли азал муслим
эмас, куффордир.

Мухтасар қилганда, тариқат пирлари аввало инсоннинг маънавий-ахлоқий тарбияси учун қайғурганлар, жамиятнинг поклиги учун курашганлар. Шунинг учун ҳам шайхлар ҳаёти ва фаолияти ҳамиша ибрат намунаси бўлиб келган, ижоди эса юксак маънавий-тарбиявий аҳамият касб этган.

Эргаш ОЧИЛОВ,
филология фанлари номзоди

ЁШЛАР ОРЗУСИ УШАЛДИ

Қарши шаҳридаги 14-ўрта умумтаълим мактабида таълим жараёнини янада яхшилаш, ўқувчиларга мукаммал билим бериш борасида изланишлар олиб бориш ишлари кўнгилдагидек. Айниқса, ушбу даргоҳ ўқувчиларининг спортга бўлган қизиқиши эътиборга лойиқ. Улар орасида шаҳар, вилоят ва республика мусобақаларида иштирок этаётган ёш спортчилар бор.

– Ўқувчиларнинг спортга бўлган қизиқиши мактабимиз учун катта шарафдир, – дейди мактаб директори Соҳиб Жалилов. – Шу боис бу борада жамоа барча имкониятдан фойдаланяпти. Яқинда ҳомийлар ёрдамида мактаб спорт зали таъмирдан чиқарилди. Бу эса ўқувчиларни спортга бўлган қизиқишини янада орттиради.

Суратда: Умумтаълим мактабининг тўққизинчи синф ўқувчиси Нигора Кудратова машғулот пайтида.

Шомурод ШАРАПОВ (ЎзА) олган сурат

ҲАЁТ ҲИКМАТЛАРИ

Мен ҳақиқий дўст сифатларини китобда кўрдим. Фақат китоб менга доимий ҳамроҳ, кўнгилли суҳбатдош бўлди. Фақат ундан руҳимга қувват, дилим дардларига малҳам топдим.

* * *

Ватанни севаман, дея кўкракка урувчи сўзамолдан, шу она тупроғига бир туп ниҳол эккан киши ватанпарварроқдир.

* * *

Доимо қовоғидан қор ёғадиган, баджаҳл одамнинг шоҳона безатилган уйи гўё муздан қурилган қасрга ўхшайди.

* * *

Қарғанинг қағиллашидан қишнинг нафаси келганидек, баъзи кўнгли қораларнинг оғзидан фақат совуқ, бемаъни гаплар чиқади.

* * *

Мансабдор олдида икки букилиб, тилёғмалик қилаётган таъмагирни кўрсам, эгасига суйкалиб, думини ликиллатиб турган ит кўз олдимга келаверади.

* * *

Баъзилар бахтли кунларида қариндош-уруғларидан узоқлашиб, бегоналар билан оғиз-бурун ўпишадилар. Уларга ҳиммат кўрсатиб, бор-йўғини тўкиб сочадилар. Қачон бошларига ташвиш тушса, яқинларини эслаб, уларнинг ёрдамидан умидвор бўладилар. «Қариндошнинг овози қоронғида маълум» деганлари шу бўлса керак.

Ўктам СУЛТОНОВ

Ўзбекистон академик рус драма театри ўзининг 70 йиллигини нишонлаш тараддудини кўрмоқда. Шу сана олдидан ижодий гуруҳ қатор янги спектаклларни мухлисларга тақдим этди.

ҚИЗИҚАРЛИ САҲНА АСАРЛАРИ

Улуғ шоир Александр Пушкин ижодиётига бағишлаб саҳна юзини кўрган постановка кўпчиликка манзур бўлди. «Аёллар тангоси» спектакли ҳам яхши кутиб олинди.

Театр ҳозир қатор янги постановкалар устида ижодий изланмоқда. Бунда театрнинг Италиянинг Ўзбекистондаги элчихонаси билан ҳамкорлиги ҳам қўл келмоқда.

Бундай алоқа натижаси ўлароқ «Арлекино», «Мандрагора» каби саҳна асарлари юзага келди.

Айни вақтда таниқли Итальян режиссёрлари билан ҳам ҳамкорлик боғланди.

И.АКРОМОВ

ИТАЛЬЯНЧА КРОССВОРД

МУАММОНОМА

5	2	8	4	7		
5	4	3	8	4	1	9
6	9	10	9	10		

	Атлас тўқувчилари шаҳри.	Ўлчов бирлиги наму наси.	Ҳикматли сўз. Хўжалик усули.	Сув йўли. Металл ғалтак.	Рақам. Чаҳарёр.	Маъдан. Ишфобахш гиёҳ.	Дўппи тури.	Миллий ширинлик.	Дон маҳсули. Мусиқа асбоби.	Мевадан тайёрланадиган ширинлик. Денгиз.	Хона. Хўл мева. Падар.
Тошкентнинг қадимий харобаси. Спорт тури.				1						2	
Шамсий ой. Мўйсафид.		3									
Мусиқали санъат. Нашрга аъзолик.											
Халқ. Ранг. Қомат.										4	
«Қўриқчи». Вақт ҳисоби. Жуфт рақам.	5										
Кимёвий синов ашёси. Дарахт.				6			7				
Ранг. Мурод Муҳаммад Дўст романи.								8			
Ёғ олинадиган экин. Сўз туркуми.			9								
Водийдаги вилоят. Экинзор.			10								

Тузувчи: Фозилжон ОРИПОВ

Бу турфа олам

ИЛМИЙ БАШОРАТ

Марс сайёрасининг иккита йўлдоши - Фобос ва Деймос ҳақида қимматли маълумотлар тўпланган. Марснинг бу йўлдошлари 1977 йилда кашф этилган бўлиб, Марс марказидан Фобос 9380 километр, Деймос эса 23,5 минг километр узоқликда ҳаракат қилади. Фобос 7 соату 40 дақиқада, Деймос 30 соатда Марс атрофини айланиб чиқади.

Москвалик астроном И.Шкловский Фобос ва Деймоснинг баъзи ажойиботларига тўхталиб, «Бу йўлдошлар, балки сунъий яратилган самовий жисмлардир» деган фикрга келди. Унинг гипотезиясига мувофиқ, масалан, Фобосни ичи бўш бўлган шарсимон жисм деб тасаввур этсак, у ҳолда бу йўлдошнинг аста-секин Марсга яқинлашишидаги атмосфера қаршилигини ҳисоблаб, осон тушунтириб бериш мумкин.

Астрономнинг ҳисоблаб чиқшича, йўлдошларнинг яратилишига тахминан 440 миллион йилдан ошган.

ПАРРАНДАЛАР КОМПАСИ

Қушлар танасига митти передатчик асбоблари ўрнатиш орқали уларнинг учиб ўтиш йўналишлари ўрганилмоқда. Бунда мазкур аппаратлардан тарқаладиган радиосигналлар Ер сунъий йўлдоши орқали ўтиб ер юзасидаги кузатиш пунктларига келиб тушади.

Қушлар йўналишларини аниқ билиш осмонда рўй бераётган самолёт ҳалокатларининг олдини олишда ғоят муҳим аҳамият касб этади. Чунки самолётларнинг қушлар галасига дуч келиши оқибатида рўй бераётган осмон фалокатлари ҳозир кўпаймоқда.

Маълум бўлишича, лайлаклар жанубга (Африкага) икки катта галага бўлиниб учаркан.

«Ғарблик» лайлаклар Африкага Франция ва Испания орқали, «Шарқликлари» эса - Руминия, Болгария, Туркия ва Исроил мамлакатлари орқали учиб ўтаркан. Жанубий Мисрда эса ҳар иккала гуруҳ учрашар экан.

А.АЛИЕВ

Ўзбекистон таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Марказий қўмитаси Тошкент автомобил йўллари институти профессори, иқтисод фанлари доктори И.Абдуғаниевга онаси

МУРУВВАТ аянинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

Таълим ва фан ходимлари касаба уюшма Навоий вилоят қўмитаси Конимех тумани Вакили Гулсидан Пияшевага онаси

ФАРИДА аянинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

ISHONCH

МУАССИС: Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси

Бош муҳаррир Мирғиёс ҚАЮМОВ

Таҳрир ҳайъати:
Эркин Воҳидов, Сайёра Рашидова, Жория Алимхўжаева, Маъмура Одилова, Маҳмуджон Расулов, Элёр Ёқубов, Зайниддин Рихсиев (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Виктор Зверев (бош муҳаррир ўринбосари «Ишонч-Доверие»), Мирзоҳид Содиқов, Шамсиддин Эсонбоев, Қудратилла Рафиқов, Мирфозил Олимов.

E-mail: ishonch@dostlink.net; ishonch1@dostlink.net

ТЕЛЕФОНЛАР:
Котибият 56-52-78; Хатлар бўлими 56-85-43; Реклама ва эълонлар бўлими (3712) 56-85-79.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган

Босишга топшириш вақти - 21.00
Топширилди -

Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй. Нашр кўрсаткичи: 133; 134
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 035-рақам билан рўйхатга олинган.
IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ. Сотувда эркин нархда.

«Шарқ» нашриёт–матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилди. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41–уй.

Тиражи: 16696 Буюртма Г— 517 1 2 3 4 5 6